Uwchraddio'r Grid
Pentir i Drawsfynydd

The Great Grid Upgrade
Pentir to Trawsfynydd

PTNO-AEC-ZZZZ-ZZZZZZ-RPT-ES-000036

Prosiect i Atgyfnerthu'r cysylltiad rhwng Pentir a Thrawsfynydd

Pentir to Trawsfynydd Reinforcement Project

Gwaith Trawsfynydd: Datganiad Cynllunio
Medi 2025

nationalgrid

Cynnwys

1. Cyflwyniad 3

1.1 Cyflwyniad 3

1.2 Prosiect Atgyfnerthu'r llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd 3

1.3 Y Gwaith Arfaethedig 5

1.4 Yr Ymgeisydd 6

1.5 Pwrpas a Strwythur y Datganiad Cynllunio hwn 7

1.6 Ffurf a Strwythur y Datganiad Cynllunio 7

1.7 Asesiad o’r Effaith Amgylcheddol. 8

2. Yr Achos Angen a Budd 10

2.1 Cefndir Deddfwriaethol a Pholisi 10

2.2 Yr Angen a Manteision y Prosiect a'r Gwaith Arfaethedig 11

2.3 Gofynion Capasiti’r Cysylltiad Grid 13

3. Y Safle a'r Ardal Gyfagos 15

3.1 Disgrifiad o Safle'r Gwaith Arfaethedig 15

3.2 Disgrifiad o'r Ardal Gyfagos 16

3.3 Dynodiadau Amgylcheddol 17

3.4 Dyraniadau a Dynodiadau Polisi Cynllunio Lleol 18

3.5 Hanes Cynllunio Perthnasol 19

4. Y Gwaith Arfaethedig 21

4.1 Cyflwyniad 21

4.2 Tynnu Offer Presennol 21

4.3 Offer Newydd 21

Strwythurau Newydd 21

Ceblau 21

Adfer 22

4.4 Mynediad 22

4.5 Adeiladu 22

Gweithgareddau Gosod 22

Rhaglen Adeiladu 23

Cynllun y Safle Adeiladu 24

Staffio, Cyflogaeth ac Oriau Gwaith 24

4.6 Gweithredu 24

5. Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio 26

5.1 Ymgysylltu Cyn Ymgeisio ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (ENPA) 26

5.2 Ymgysylltu Cyn Ymgeisio â Rhanddeiliaid Eraill 26

5.3 Ymgynghoriad Statudol Cyn Ymgeisio 26

6. Cyd-destun y Polisi Cynllunio 27

6.1 Cyflwyniad 27

6.2 Y Cynllun Datblygu 27

Cymru’r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040 27

Cynllun Datblygu Lleol Eryri 28

6.3 Ystyriaethau Perthnasol 28

Polisi Cynllunio Cymru (Rhifyn 12) 28

Nodiadau Cyngor Technegol 30

Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-1 30

Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-5 31

7. Arfarniad Cynllunio 32

7.1 Cyflwyniad 32

7.2 Egwyddor Datblygu 32

7.3 Tirwedd ac Amwynder Gweledol 33

7.4 Dyluniad 34

7.5 Ecoleg a Chadwraeth Natur 35

Buddion Net i Fioamrywiaeth 36

7.6 Yr Amgylchedd Hanesyddol 37

7.7 Cyflwr y Tir 38

7.8 Y Risg o Lifogydd a Draeniad 38

7.9 Traffig a Thrafnidiaeth 39

7.10 Amwynder 40

Ansawdd Aer ac Allyriadau 41

Sŵn a Dirgryndod 41

7.11 Effeithiau Cronnus 41

7.12 Y Gymraeg 41

8. Cydbwysedd Cynllunio a Chasgliad 43

9. Llyfryddiaeth 45

1. Cyflwyniad

1.1 Cyflwyniad

1.1.1 Paratowyd y Datganiad Cynllunio hwn fel rhan o gyfres o ddogfennau a fydd yn cyd-fynd â chais a wnaethpwyd gan National Grid Electricity Transmission (plc) (NGET) ('yr Ymgeisydd') am ganiatâd cynllunio llawn i osod ceblau tanddaearol newydd, gosod adweithydd siynt, a nenbont newydd yn is-orsaf Trawsfynydd, ac ehangu rhan o'r ffordd fynediad bresennol yn y compownd wedi'i ffensio ('y gwaith arfaethedig').

1.1.2 Mae angen y cais cynllunio ar gyfer datblygu is-orsaf bresennol Trawsfynydd, sydd ei hangen i gefnogi Prosiect Atgyfnerthu ehangach Pentir i Drawsfynydd ('y Prosiect'). Mae Adran 2 y Datganiad Cynllunio hwn yn cynnwys rhagor o fanylion y rheswm dros yr angen am y gwaith arfaethedig a'r Prosiect.

1.1.3 Mae'r gwaith arfaethedig yn cynnwys 'datblygiad mawr', fel y'i diffinnir yn erthygl 2 Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 2012 (Ref. 1-1), gan ei fod yn ddatblygiad a gyflawnir ar safle sydd ag arwynebedd o 1 hectar (ha) neu fwy. Mae safle'r cais wedi'i ddiffinio gan ffin y llinell goch yn **Ffigur 2** ac mae'n cwmpasu cyfanswm arwynebedd o 3.05 hectar. Bydd cais am ganiatâd cynllunio llawn yn cael ei gyflwyno i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn rhinwedd ei rôl fel yr Awdurdod Cynllunio Lleol perthnasol.

1.1.4 Yn unol ag adran 61Z Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd) (Ref. 1-2), mae'r Ymgeisydd yn cynnal ymgynghoriad cyn ymgeisio statudol ar gyfer y gwaith arfaethedig. Pwrpas yr ymgynghoriad yw rhoi cyfle i dirfeddianwyr a meddianwyr cyffiniol, ymgyngoreion cymunedol (gan gynnwys aelodau lleol), ymgyngoreion arbenigol ac unrhyw ymgyngoreion anstatudol yn ôl yr angen, adolygu a rhoi sylwadau ar y cynigion a'r gwaith a wnaethpwyd hyd yma, cyn cyflwyno'r cais cynllunio i'r Awdurdod Cynllunio Lleol.

1.1.5 Mae'r Datganiad Cynllunio hwn yn rhan o'r gyfres o ddogfennau cais cynllunio a baratowyd i alluogi ymgysylltu effeithiol â chymunedau a rhanddeiliaid i lywio ac ailadrodd y cais cynllunio ffurfiol, gan sicrhau cydymffurfiad â'r gofynion statudol ar yr un pryd.

1.2 Prosiect Atgyfnerthu'r llinell rhwng Pentir a Thrawsfynydd

1.2.1 Mae'r Prosiect i'w weld yn **Ffigur 1** ac mae'n cynnwys atgyfnerthu llinellau uwchben a cheblau ar y cylchedau presennol (cylched 'tir mewnol' a chylched 'arfordirol' B) rhwng is-orsafoedd Pentir a Thrawsfynydd yng Ngogledd Orllewin Cymru. Mae'r Prosiect yn rhan o'r uwchraddiadau trawsyrru rhwydwaith ehangach sydd eu hangen i hwyluso'r gwaith o gysylltu 50 Gigawat (GW) o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030 (5.48 GW yn rhanbarth y gogledd orllewin). Cadarnhawyd hyn yn Asesiad Opsiynau Rhwydwaith (NOA) 2022 (Ref. 1-3) y Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (NESO) a Dyluniad Rhwydwaith Cyfannol (HND) 2022 (Ref. 1-4).

1.2.2 Mae'n rhaid i’r Ymgeisydd sicrhau cydsyniad ar gyfer gwaith arall sy'n rhan annatod o broses adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r Prosiect. Mae'r cydsyniadau sy'n gysylltiedig â'r gwaith arall hwn wedi'u nodi isod ac yn cael eu dangos yn **Ffigur 1** isod.

1.2.3 Mae angen caniatâd cynllunio llawn gan yr ACLl perthnasol ar gyfer y canlynol:

- **Bryncir** - Is-orsaf 400/132 kV newydd i'r de o bentref Bryncir ('Is-orsaf Bryncir'). Ceblau 132 kV newydd o dan y ddaear (rhan o'r llwybr) i gysylltu llwybr DB presennol SPEN ag Is-orsaf newydd Bryncir.
- **Ceblau Glaslyn** - estyniad i Gompownd Selio Pennau Ceblau Wern (CSEC) presennol, disodli Ceblau Glaslyn a’r seilwaith cysylltiedig ag adrannau 400 kV newydd (cylched 'mewndirol' a chylched 'arfordirol' B) rhwng CSEC Wern a CSEC Minffordd; CSEC newydd a Thŷ Pen Twnnel a ganiatawyd o'r blaen gan Brosiect Darpariaeth Effaith Weledol Eryri (EVIP) (codi uchder y llawr) ym Minffordd, tynnu CSEC presennol y Garth a thynnu rhannau diangen o'r ceblau 400 kV a 132 kV presennol a gwneud rhannau diogel o geblau diangen Glaslyn wedi'u gadael yn y fan a'r lle.
- **Pentir** - Gosod ceblau tanddaearol newydd; gosod ceblau newydd ar draws safleoedd yn is-orsaf bresennol Pentir; a gwaith atodol.

1.2.4 Ceisir caniatâd Adran 37 dan Ddeddf Trydan 1989 (Ref. 1-5) hefyd ar gyfer y gwaith canlynol:

- **Bryncir -** Ailosod Tŵr 4ZC067 a gwifrau yn Is-orsaf arfaethedig Bryncir.
- **Bryncir** - Gosod llinell uwchben 132 kV newydd (ar gyfer rhan o'r llwybr) i gysylltu llwybr DB presennol SPEN ag Is-orsaf Bryncir, a gwaredu rhan segur llwybr DB SPEN.
- **Trawsfynydd** - Diwygio gwifrau presennol Tŵr 4ZC005, creu nenbont newydd yn yr is-orsaf, a gwneud gwelliannau i ffens a newidiadau i aliniad ffens ffin de-orllewinol compownd yr is-orsaf.

1.2.5 Mae'r gwaith sydd wedi'i gynnwys yn y Prosiect mewn lleoliadau rhwng Is-orsaf Pentir (SH 559677), tua 4.5 km i'r de-orllewin o Fangor, ac is-orsaf Trawsfynydd (SH691384), tua 1.2 km i'r de o Gellilydan yn ffiniau gweinyddol Cyngor Gwynedd ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Dangosir lleoliadau gwaith y Prosiect yn **Ffigur ES 7.2.1.**

Ffigur 1: Diagram y Prosiect

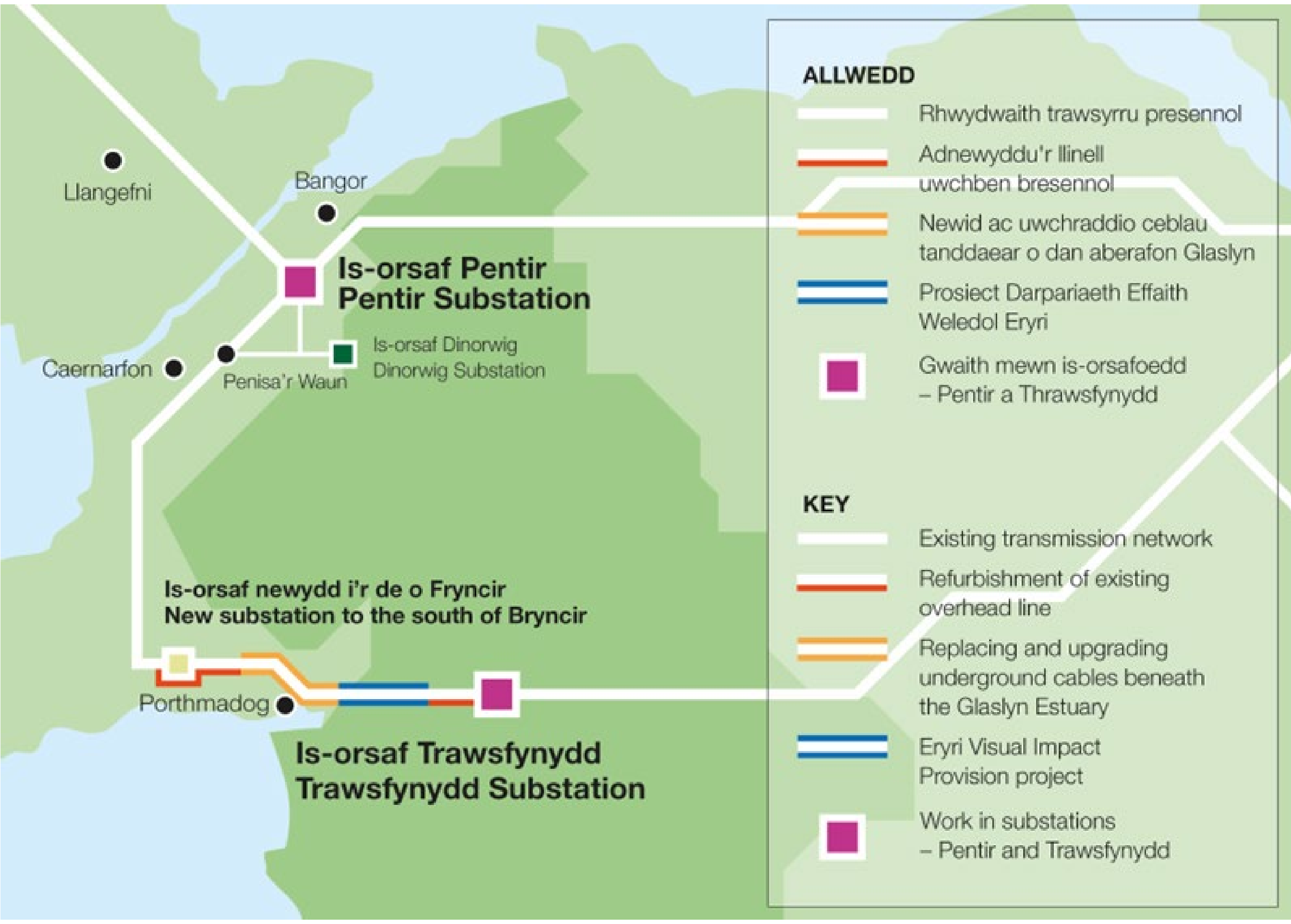

1.2.6 Mae'r gwaith arfaethedig sy'n rhan o'r cais cynllunio hwn yn cael ei grynhoi yn adran 1.3 a'i ddisgrifio'n fanylach yn Adran 4. Bydd angen cymeradwyaeth ddilynol ar gyfer gwaith arall sy'n gysylltiedig â'r Prosiect ehangach a nodir ac a ddisgrifir ym mharagraffau 1.2.3 ac 1.2.4 naill ai drwy Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd) (Ref. 1-1) neu'r Ddeddf Trydan (Ref. 1-1). Bydd datblygiadau sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig yn safleoedd Pentir, Glaslyn a Bryncir, fel y disgrifir ym mharagraff 1.2.3, yn destun ceisiadau cynllunio ar wahân.

1.3 Y Gwaith Arfaethedig

1.3.1 Mae'r gwaith arfaethedig yn cynnwys gwaith o fewn ffin y llinell goch, sy'n cynnwys tir y tu mewn a'r tu allan i gompownd presennol is-orsaf Trawsfynydd. Byddai'r gwaith parhaol yn cael ei leoli yng nghompownd presennol yr is-orsaf, gyda mynediad yn ystod y camau adeiladu a gweithredu'n cael ei sicrhau drwy ffyrdd mynediad presennol yr is-orsaf.

1.3.2 Dyma ddisgrifiad o'r datblygiad:

"Gosod ceblau tanddaearol newydd, gosod adweithydd siynt a nenbont newydd a lledu rhan o'r ffordd fynediad bresennol yn yr is-orsaf sydd wedi'i ffensio."

1.3.3 Mae Adran 4 y gwaith arfaethedig yn Adran 4 y Datganiad Cynllunio hwn yn cynnwys rhagor o fanylion am y gwaith arfaethedig, ac mae disgrifiad o'r cynllun a'r trefniadau mynediad yn y Datganiad Dylunio a Mynediad, sy'n cefnogi'r cais cynllunio hwn.

1.3.4 Gofynnir am ganiatâd cynllunio llawn ar gyfer y gwaith arfaethedig. Fodd bynnag, ar wahân i'r Prosiect ehangach, byddai'r gwaith arfaethedig yn golygu gwaith sy'n elwa o gydsyniad tybiedig gan ddileu'r angen am ganiatâd cynllunio llawn sy'n golygu datblygiad a ganiateir o dan Atodlen 2, Dosbarth G, Rhan 17 Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (fel y'i diwygiwyd) (Ref. 1-6), sy'n berthnasol i Gymru. Mae Dosbarth G yn berthnasol i ymgymeriadau trydan ac mae'n nodi'r gwaith a wneir gan ymgymerwyr statudol ar gyfer cynhyrchu, trawsyrru neu gyflenwi trydan at ddibenion eu hymgymeriad. Mae'r Ymgeisydd yn ymgymerwr statudol a byddai'n elwa o gydsyniad tybiedig a roddir gan Ddosbarth G. Mae datblygiad a ganiateir o dan Ddosbarth G(a) yn cynnwys *"gosod ac amnewid llinell drydan i mewn, ar, dros neu o dan y tir ac adeiladu siafftiau a thwneli a gosod neu newid colofnau bwydo neu wasanaethu neu drawsnewid gorsafoedd neu siambrau newid sy'n rhesymol angenrheidiol yng nghyswllt llinell drydan*".

1.3.5 Mae GDPO 1995 (fel y'i diwygiwyd) yn cadarnhau mai dim ond os yw gwaith yn cydymffurfio ag amodau G.1 (a) a G.2 (a) y mae datblygiad a ganiateir gan Ddosbarth G yn gydsyniad tybiedig. Nid yw'r un o'r amodau hyn yn ymwneud â'r gwaith arfaethedig. Fodd bynnag, mae erthygl 3 (10) o Orchymyn Datblygu Cyffredinol a Ganiateir 1995 (fel y'i diwygiwyd) yn cadarnhau nad yw'r Gorchymyn yn caniatáu datblygiad os yw'n ddatblygiad Atodlen 1 o fewn ystyr Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru) 2017 (Ref. 1-7). Mae'r gwaith arfaethedig yn rhan o'r Prosiect ehangach, sy'n ddatblygiad Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol, ac felly nid ydynt yn elwa o gydsyniad tybiedig fel datblygiad a ganiateir o dan Ddosbarth G, Rhan 17 o Atodlen 2 GDPO 1995 (fel y'i diwygiwyd). Rhaid cael caniatâd cynllunio llawn ar gyfer y gwaith arfaethedig.

1.3.6 Oherwydd brys y gwaith uwchraddio seilwaith sy'n gysylltiedig â'r Prosiect, mae'r gwaith wedi cael ei nodi fel rhan o fframwaith Buddsoddi mewn Trawsyrru Strategaeth Gyflym (ASTI) Ofgem (Ref. 1-8), sy'n cynnwys penderfyniadau i symleiddio'r broses cymeradwyo rheoleiddiol.

1.4 Yr Ymgeisydd

1.4.1 Mae'r Ymgeisydd yn gweithredu'r system trawsyrru trydan ym Mhrydain Fawr ac mae'n berchen ar y system honno yng Nghymru a Lloegr. Mae trosglwyddo trydan ym Mhrydain Fawr yn gofyn am ganiatâd drwy drwydded a roddir o dan Adran 6(1)(b) o Ddeddf Trydan 1989 ('y Ddeddf Trydan'). Mae'r Ymgeisydd wedi cael trwydded trawsyrru ac mae'n rhwym wrth y rhwymedigaethau cyfreithiol, sydd wedi'u nodi yn y Ddeddf Trydan ac yn y drwydded drawsyrru.

1.4.2 Yr Ymgeisydd yw'r unig gwmni sydd â thrwydded i drawsyrru trydan yng Nghymru a Lloegr. O dan Adran 9 o'r Ddeddf Trydan, mae'n ofynnol i'r Ymgeisydd, yn unol â'r swyddogaethau hyn, ddatblygu a chynnal system effeithlon, gydlynol ac economaidd o drawsyrru trydan i hwyluso cystadleuaeth wrth gyflenwi a chynhyrchu trydan.

1.5 Pwrpas a Strwythur y Datganiad Cynllunio hwn

1.5.1 Dyma strwythur y Datganiad Cynllunio hwn:

- Pennod 1: Cyflwyniad - Cyflwyno'r gwaith arfaethedig a'r Prosiect, gan ddarparu cyd-destun ar gyfer paratoi'r Datganiad Cynllunio hwn a'r cais cynllunio, a darparu trosolwg o gynnwys y cais cynllunio a'r Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (AEA).
- Pennod 2: Achos yr Angen - Mae'n nodi achos yr anghenion cyffredinol ar gyfer y gwaith arfaethedig.
- Pennod 3: Y Safle a'r Cyffiniau - Rhoi disgrifiad o'r Safle a'r ardal gyfagos, gan gynnwys dynodiadau cynllunio statudol ac anstatudol, dyraniadau polisi cynllunio, y cyd-destun gofodol mewn perthynas â'r Prosiect a throsolwg o'r hanes cynllunio perthnasol sy'n gysylltiedig â’r Safle.
- Pennod 4: Y Gwaith Arfaethedig - Mae'n rhoi manylion pob elfen sy'n gysylltiedig â'r gwaith arfaethedig, y trefniadau mynediad ac yn rhoi trosolwg o'r gwaith adeiladu, sy'n rhan o brosiect Atgyfnerthu ehangach Pentir i Drawsfynydd.
- Pennod 5: Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio - Darparu trosolwg o'r ymgynghoriad cyn ymgeisio a gynhaliwyd ar gyfer y gwaith arfaethedig, gan gynnwys ymgysylltu ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri a rhanddeiliaid perthnasol, a manylion yr ymgynghoriad cyn ymgeisio statudol sydd i'w gynnal.
- Pennod 6: Cyd-destun Polisi Cynllunio - Darparu trosolwg o ddeddfwriaeth allweddol sy'n berthnasol i'r gwaith arfaethedig, gan nodi'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol a'r Cynllun Datblygu Lleol, ac ystyried unrhyw bolisïau perthnasol sydd wedi'u cynnwys yn y dogfennau hyn. Ar ben hynny, amlinellir y polisïau a’r deddfwriaethau y gellir eu hystyried wrth wneud penderfyniad ar y cais yn y bennod hon.
- Pennod 7: Arfarniad Cynllunio - Cyflwyno arfarniad o gydymffurfiaeth y gwaith â'r polisi cynllunio allweddol a nodir ym Mhennod 6 y Datganiad Cynllunio hwn.
- Pennod 8: Cydbwysedd Cynllunio a Chasgliad - Crynodeb o'r cydbwysedd cynllunio ar ôl gwerthuso'r gwaith arfaethedig.

1.6 Ffurf a Strwythur y Datganiad Cynllunio

1.6.1 Dylid darllen y Datganiad Cynllunio hwn gyda dogfennau ehangach y cais a amlinellir yn **Tabl 1-Tabl 11**. Mae'r dogfennau cais hyn wedi cael eu paratoi i gyfrannu at yr ymgynghoriad statudol cyn ymgeisio. Ar ôl i'r ymgynghoriad cyn ymgeisio ddod i ben, bwriedir cwblhau'r dogfennau hyn at ddibenion cyflwyno'r cais cynllunio ffurfiol i'r Awdurdod Cynllunio Lleol benderfynu arno.

Tabl 1-o Ddogfennau’r Cais

Dogfennau'r Cais
Ffurflenni a Thystysgrifau

Y Ffurflen Gais
Cynlluniau a Gwybodaeth Berthnasol
Cynllun Lleoliad y Safle (graddfa 1:1250 neu 1:2500)
Cynllun y Safle Presennol (graddfa 1:500 neu 1:200)
Cynllun y Safle Arfaethedig (graddfa 1:500 neu 1:200)
Gweddluniau Presennol (1:50 neu 1:100)
Gweddluniau Arfaethedig (1:50 neu 1:100)
Adrannau Presennol (1:50 neu 1:100)
Adrannau Arfaethedig (1:50 neu 1:100)
Dogfennau Technegol
Datganiad Cynllunio
Datganiad Dylunio a Mynediad
Adroddiad yr Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio
Datganiad Amgylcheddol (gan gynnwys Arolwg ac Adroddiad Bioamrywiaeth, Asesiad Sŵn ac Arolwg Coed sy'n ofynion cenedlaethol)
Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd
Datganiad Seilwaith Gwyrdd
Datganiad Cymunedol ac Ieithyddol

1.7 Asesiad o’r Effaith Amgylcheddol.

1.7.1 Sgrinio'r Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (AEA) yw'r broses o benderfynu a yw prosiect yn dod o dan y disgrifiadau neu'r trothwyon yn Atodlen 1 a 2 Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol) (Cymru) 2017 (‘Rheoliadau CGT AEA 2017’) (Ref. 1-7) neu Reoliadau Gwaith Trydan (Asesiad o’r Effaith Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017 (Rheoliadau AEA Gwaith Trydan 2017)(Cyf 1-9) ac a oes posibilrwydd o effeithiau sylweddol ar yr amgylchedd.

1.7.2 Nid oes unrhyw elfen o'r Prosiect yn dod o fewn y datblygiadau a nodwyd yn Atodlen 1 Rheoliadau CGT AEA 2017 na Rheoliadau AEA Gwaith Trydan 2017 (Ref. 1-9), ac nid oes yr un ohonynt yn fath o ddatblygiad a ddisgrifir yn Atodlen 2 Rheoliadau CGT AEA 2017. Fodd bynnag, mae NGET yn ymwybodol y canfuwyd bod gan y Rheoliadau “*gwmpas a phwrpas eang*” ac y gellid ystyried adran Ceblau Glaslyn y Prosiect yn brosiect datblygu trefol o dan gategori 10. Prosiectau Seilwaith yn Atodlen 2 oherwydd bod arwynebedd cyffredinol y datblygiad yn fwy na 5 hectar (ha).

1.7.3 Gofynnwyd am Farn Sgrinio ar gyfer elfen Ceblau Glaslyn y Prosiect ar 6 Medi 2024, a derbyniwyd Barn Sgrinio ar 10 Hydref 2024 yn cadarnhau y byddai angen AEA. Cynhaliwyd AEA ar gyfer y Prosiect cyfan fel y disgrifir yn fwy manwl ym **Mhennod 3 Datganiad Amgylcheddol (DA) Rhifyn 1**: **Cyflwyniad i'r Prosiect**. Oherwydd brys y gwaith uwchraddio seilwaith sy'n gysylltiedig â'r Prosiect, mae'r gwaith wedi cael ei nodi

fel gwaith ASTI. Er mwyn cynnal rhaglen garlam, ni ofynnwyd am Farn Gwmpasu gan yr awdurdodau cymwys a fydd yn derbyn ceisiadau am ganiatâd. Yn hytrach, mae cam Cwmpasu'r broses AEA wedi cael ei ymgorffori yn y Datganiad Amgylcheddol (DA).

1.7.4 Mae'r DA yn nodi canfyddiadau AEA. Bydd y DA hwn yn cyd-fynd â'r holl geisiadau am gydsyniad sy'n ofynnol gan y Prosiect, ac yn mynd i'r afael â gofynion o dan Reoliadau CGT AEA 2017 a Rheoliadau AEA Gwaith Trydan 2017. Nid oes gwahaniaethau sylweddol rhwng y ddwy set hyn o reoliadau o ran yr wybodaeth ofynnol i'w chynnwys mewn DA.

2. Yr Achos Angen a Budd

2.1 Cefndir Deddfwriaethol a Pholisi

2.1.1 Mabwysiadwyd Cytundeb Paris (Ref. 1-10) ym mis Rhagfyr 2015 yng Nghynhadledd Newid Hinsawdd y Cenhedloedd Unedig (COP21). Cyflwynodd nod cyffredin ac ymrwymiad i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a chyfyngu ar gynnydd mewn tymheredd byd-eang i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd. Roedd yn gytundeb pwysig yn y broses newid yn yr hinsawdd amlochrog, gan ei fod yn rhoi targedau lleihau allyriadau, sydd wedi’u rhwymo'n rhyngwladol, a thargedau cyfreithiol ar gyfer gwledydd datblygedig (gan gynnwys y Deyrnas Unedig) i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr ar waith, gan ddod ag aelodau'r Cenhedloedd Unedig at ei gilydd i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd ac addasu i'w effeithiau.

2.1.2 Ers hynny, mae'r DU wedi gwneud nifer o ymrwymiadau cyfreithiol pellach i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a chyflawni amcanion Cytundeb Paris. Mae hyn yn cynnwys cyflwyno'r targed Sero Net ar gyfer allyriadau nwyon tŷ gwydr erbyn 2050 a diweddaru cyllidebau carbon sy'n rhwymo'n gyfreithiol i gapio allyriadau dros gyfnodau o bum mlynedd. Mae Llywodraeth y DU hefyd wedi datblygu a chyhoeddi nifer o ddogfennau polisi a strategaethau i sbarduno'r newid i sero net a darparu cyfleoedd i gynyddu effeithlonrwydd ynni.

2.1.3 Roedd y Papur Gwyn ar Ynni (Ref. 1-11), a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2020, yn amlinellu strategaeth i drawsnewid y system ynni, gan fynd i'r afael ag allyriadau ar yr un pryd â pharhau i sicrhau cyflenwad trydan diogel a dibynadwy, a biliau fforddiadwy i gartrefi a busnesau. Adeiladwyd ar hyn gan y Strategaeth Sero Net (Ref. 1-12), a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2021, a oedd yn nodi cynllun hirdymor ar gyfer y newid ar draws yr economi i sero net a fydd yn digwydd dros y tri degawd nesaf. Roedd Strategaeth Diogelwch Ynni Prydain (BESS) (Ref. 1-13), a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2022, a'r Cynllun Twf (Ref. 1-14), a gyhoeddwyd ym mis Medi 2022, yn atgyfnerthu uchelgeisiau ymhellach a phwysigrwydd mynd i'r afael â bregusrwydd sylfaenol y DU i brisiau olew a nwy rhyngwladol, a lleihau dibyniaeth y DU ar olew a nwy wedi'u mewnforio. Mae Powering up Britain (Ref. 1-15), a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2023, yn nodi sut bydd y llywodraeth yn gwella diogelwch ynni'r DU, yn manteisio ar gyfleoedd economaidd y newid, ac yn cyflawni ymrwymiadau sero net y DU.

2.1.4 Mae 'Cynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030: oes newydd o drydan glân', a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2024 (Ref. 1-16), yn nodi targedau Llywodraeth y DU ar gyfer capasiti technolegau allweddol 2030 ar lefel genedlaethol a rhanbarthol, gan gynnwys uchelgais i gyflawni 43-50 gigawat (GW) o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030. Mae'r Datganiad Polisi Cenedlaethol drafft diweddaraf, a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2025, yn cyfeirio'n benodol at Gynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030 y Llywodraeth a'r angen am seilwaith ynni newydd sylweddol.

2.1.5 Mae gan Lywodraeth Cymru dargedau uchelgeisiol hefyd ar gyfer ynni adnewyddadwy, a'r rhwydwaith trawsyrru trydan, i wneud cyfraniadau sylweddol at ddatgarboneiddio a diogelwch ynni. Mae targed sero net Cymru yn tynnu sylw at ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gyflawni sero net erbyn 2050, ac i Gymru ddiwallu'r hyn sy'n cyfateb i 100% o'i

galw blynyddol am drydan o ffynonellau ynni adnewyddadwy erbyn 2035. Ar ben hynny, mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (Ref. 1-17) yn nodi cyllidebau carbon interim Llywodraeth Cymru, sy'n dargedau cyfreithiol rwymol i leihau allyriadau o'u cymharu â lefelau 1990.

2.1.6 Mae Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU wedi gosod targedau uchelgeisiol ar gyfer datblygu ffynonellau ynni adnewyddadwy cynhenid newydd ar raddfa fawr dros y degawd nesaf. Yn 2017, gosododd Llywodraeth Cymru darged i ddiwallu'r hyn sy'n cyfateb i 70% o'r galw am drydan yng Nghymru o ffynonellau ynni adnewyddadwy erbyn 2030 fel rhan o'i hymrwymiad i ddyfodol mwy cynaliadwy i Gymru. Mae'r Adroddiad Cynhyrchu Ynni yng Nghymru diweddaraf (Ref. 1-18) yn seiliedig ar ystadegau 2022 ac fe'i cyhoeddwyd ym mis Hydref 2023. Roedd hyn yn cadarnhau bod yr hyn sy'n cyfateb i tua 59% o'r trydan a ddefnyddir yng Nghymru bob blwyddyn yn dod o ffynonellau adnewyddadwy, gan weithio tuag at y targed o 70% erbyn 2030. Cafodd y targed hwn ei uwchraddio ym mis Gorffennaf 2023 i ddiwallu 100% o'r galw am drydan o ffynonellau ynni adnewyddadwy erbyn 2035 yn dilyn ymgynghoriad ar Dargedau Ynni Adnewyddadwy Cymru ym mis Ionawr 2023.

2.1.7 Cyhoeddodd Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru ei adroddiad 'Paratoi Cymru ar gyfer Ynni Adnewyddadwy 2050' (Ref. 1-19) ym mis Hydref 2023. Mae'r adroddiad hwn yn nodi *“bod Llywodraeth Cymru wedi gosod targedau i ddiwallu'r hyn sy'n cyfateb i 100% o'i galw blynyddol am drydan o ffynonellau adnewyddadwy erbyn 2035 ac i gyflawni sero net erbyn 2050”*. Fodd bynnag, mae hefyd yn nodi bod *“y lefelau presennol o gynhyrchu ynni adnewyddadwy... yn awgrymu y bydd angen ymyriadau ychwanegol sylweddol i gyrraedd y targed”.* Mae'n tynnu sylw at bwysigrwydd sicrhau bod gan Gymru system grid sy'n addas ar gyfer cynhyrchu ynni adnewyddadwy yn y dyfodol, ac mae'n argymell, erbyn 2025, y dylai Ofgem ddiwygio'r system sy'n cynllunio ar gyfer ynni adnewyddadwy, ac sy’n darparu mynediad grid ar ei gyfer, er mwyn hwyluso darpariaeth gyflym.

2.2 Yr Angen a Manteision y Prosiect a'r Gwaith Arfaethedig

2.2.1 Sefydlodd Deddf Ynni 2023 (Ref. 1-20) gynllunydd a gweithredwr system annibynnol i helpu i gyflymu'r broses o drawsnewid ynni ym Mhrydain Fawr, gan greu Gweithredwr y System Ynni Genedlaethol (NESO). Mae NESO yn seiliedig ar y profiad blaenorol fel Gweithredwr System Drydan (ESO) y National Grid. Ym mis Gorffennaf 2022, argymhellodd ESO ddyluniad rhwydwaith trydan newydd o'r enw ‘Dylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030’ (Ref. 1-21), sy’n cysylltu 23 GW o ynni gwynt ar y môr. Nod Dylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030 yw helpu i ddatgloi uchelgais y Llywodraeth o 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030 drwy nodi un dull integredig i gefnogi'r gwaith o ddarparu trydan ar raddfa fawr o ynni gwynt ar y môr sy'n ofynnol ledled y DU.

2.2.2 Mae NESO yn adolygu gofynion a galluoedd y rhwydwaith bob blwyddyn, sy'n cynnwys y canlynol:

- Mae Senarios Ynni'r Dyfodol yn cael eu datblygu bob blwyddyn gan NESO, gyda mewnbwn gan y diwydiant a rhanddeiliaid eraill. Mae'r Senarios yn cynrychioli amrywiaeth o ffyrdd gwahanol a dibynadwy y gallai'r ynni esblygu, gan ystyried polisi a deddfwriaeth, gan gynnwys targedau sero net.
- Mae Datganiad Deng Mlynedd Trydan yn asesiad blynyddol gan NESO, sydd, drwy ddefnyddio data o Senarios Ynni'r Dyfodol, yn nodi pwyntiau ar y system drawsyrru

lle mae angen mwy o gapasiti rhwydwaith i sicrhau bod ynni'n cael ei ddarparu'n effeithlon ac yn ddibynadwy i'r lle mae ei angen.

- Mae Asesiad o Opsiynau Rhwydwaith yn nodi argymhelliad NESO o ran pa brosiectau atgyfnerthu ddylai gael buddsoddiad yn ystod y flwyddyn i ddod. Mae'r rhain yn cael eu hasesu gan NESO er mwyn sicrhau bod y datrysiadau mwyaf economaidd ac effeithlon yn cael eu hargymell i fynd rhagddynt, a bod eraill yn cael cyfarwyddyd i oedi neu stopio. Mae'r Asesiad yn defnyddio'r fethodoleg ddiweddaraf a gymeradwywyd gan Ofgem, ac allbynnau o Senarios Ynni'r Dyfodol a Datganiad Deng Mlynedd Trydan.

2.2.3 Un o'r dogfennau a gyhoeddwyd fel rhan o Dylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030 yw 'Asesiad Opsiynau Rhwydwaith' (NOA) y National Grid. Mae hyn yn nodi pa brosiectau atgyfnerthu rhwydwaith ddylai gael buddsoddiad, a phryd. NOA diweddaraf y National Grid yw '*NOA 2021/22 Refresh*' (Ref. 1-22) sy'n nodi 94 o gynlluniau sydd eu hangen i gyflawni uchelgais y Llywodraeth ar gyfer 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030. Mae’r dadansoddiad wedi dangos nad oes digon o gapasiti trawsyrru yn y rhwydwaith trawsyrru trydan presennol yng Ngogledd Cymru i gysylltu datblygiadau cynhyrchu pŵer ychwanegol ar raddfa fawr sydd un ai wedi cael caniatâd, a ragwelir neu sy’n rhagweladwy, yn enwedig o ynni adnewyddadwy ar y môr ym Môr Iwerddon, oddi ar arfordir gogleddol Cymru ac arfordir gorllewinol Lloegr. ‘Ailosod y ceblau rhwng Pentir a Thrawsfynydd' yw un o'r prosiectau a nodwyd fel opsiwn hanfodol Dylunio Rhwydwaith Cyfannol i gyflawni Llwybr at 2030. Y Dyddiad Gweithredu Cynharaf (EISD) ar gyfer y Prosiect yw 2027, a'r dyddiad cyflawni cynharaf yw 2028, gan ystyried gofynion rheoleiddio a chydsynio, gan gynnwys yr angen i sicrhau caniatâd cynllunio a chydsyniad adran 37.

2.2.4 Gan adeiladu ar yr uchelgais hon, cyhoeddodd NESO yr adroddiad '*Beyond 2030*' (Ref. 1-23) ym mis Mawrth 2024, gan fapio'r ffordd tuag at ddyfodol ynni glân, diogel a fforddiadwy drwy hwyluso'r gwaith o gysylltu 21 GW ychwanegol o ynni gwynt ar y môr, gan osod y sylfeini ar gyfer system drydan wedi'i datgarboneiddio yn y DU. Tynnwyd sylw at uwchraddio rhwydwaith trydan Pentir i Drawsfynydd yn adroddiad NESO '*Beyond 2030*'. Byddai’r Prosiect yn chwarae rhan bwysig yn y gwaith o wella rhwydwaith y Grid a helpu i hwyluso'r gwaith o gysylltu'r ynni gwynt ar y môr ychwanegol hwn.

2.2.5 Nod 'Cynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030: oes newydd o drydan glân' yw mynd i'r afael â'r tair prif her ynni: yr angen am gyflenwad ynni diogel a fforddiadwy, creu diwydiannau newydd hanfodol, a'r angen i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Mae Cynllun Gweithredu Pŵer Glân 2030 yn cydnabod y bydd angen tua dwywaith cymaint o seilwaith rhwydwaith trawsyrru newydd yn y grid cenedlaethol erbyn 2030 ag sydd wedi cael ei adeiladu yn ystod y degawd diwethaf. Mae'r Cynllun Gweithredu yn cydnabod yr angen i leihau'r amser cyflawni o'r dechrau i'r diwedd ar gyfer seilwaith trawsyrru newydd er mwyn darparu'r seilwaith angenrheidiol yn brydlon i gefnogi'r gwaith o ddatblygu prosiectau cynhyrchu ynni glân.

2.2.6 Bydd y gwaith arfaethedig yn darparu capasiti trawsyrru ychwanegol yng ngogledd Cymru sy'n hanfodol i ddosbarthu a defnyddio dulliau cynhyrchu ynni newydd a rhai sy'n bodoli eisoes yn yr ardal. Mae'r 400 o geblau cilofolt presennol yn agos at ddiwedd eu hoes weithredol ac, oherwydd y ffordd maent wedi cael eu gosod, ni fyddai modd iddynt weithredu ar y capasiti sydd ei angen yn awr. Mae angen newid y ceblau hyn ac ystyrir nad oes dewis arall addas yn lle newid y ceblau presennol. Bydd y ceblau hyn yn cael eu disodli gan 400 o geblau cilofolt newydd. Os na chaiff y ceblau eu huwchraddio, byddant

yn parhau'n llai effeithlon ac ni fyddai'n bosibl trosglwyddo'r trydan a gynhyrchir i ardaloedd lle mae ei angen. Bydd y capasiti ychwanegol yn caniatáu i ynni a gynhyrchir gan ffynonellau adnewyddadwy gael ei drosglwyddo o amgylch y rhanbarth a bydd yn helpu'r llywodraeth i gyrraedd targedau ar gyfer lleihau allyriadau carbon a chyflawni Sero Net. Mae'r gwaith arfaethedig yn rhan o'r prosiect Atgyfnerthu ehangach rhwng Pentir a Thrawsfynydd a, heb osod y ceblau dan ddaear 400 cilofolt (Kv) newydd a'r seilwaith cysylltiedig, bydd y rhan hon o'r prosiect yn creu tagfa, ac ni fydd amcanion y prosiect yn cael eu cyflawni. Mae polisi'r Llywodraeth yn cydnabod bod angen capasiti trawsyrru ychwanegol, ac mae'n amlinellu cefnogaeth yn benodol ar gyfer Prosiect Atgyfnerthu Pentir i Drawsfynydd fel prosiect strategol a fydd yn atgyfnerthu ac yn cynyddu capasiti'r grid. Bydd y gwaith arfaethedig o fudd i'r rhanbarth drwy ddarparu cyflenwad diogel a dibynadwy o drydan.

2.2.7 Mae'r dogfennau a amlinellir uchod yn dangos bod cefnogaeth polisi glir ar gyfer darparu rhwydwaith trawsyrru trydan effeithlon ac effeithiol. Mae angen amlwg ar gyfer y gwaith arfaethedig i ddisodli hen linellau trawsyrru ac offer aneffeithlon, er mwyn darparu capasiti yn y rhwydwaith trawsyrru sy'n cael ei gydnabod gan bolisi cenedlaethol.

2.3 Gofynion Capasiti’r Cysylltiad Grid

2.3.1 Mae NESO hefyd wedi cyhoeddi cyfres o ddogfennau o dan y ddogfen 'Llwybr at 2030: Dyluniad rhwydwaith cyfannol i gefnogi'r gwaith o ddefnyddio ynni gwynt ar y môr ar gyfer sero net' (Gorffennaf 2022) (Ref. 1-21) mewn ymateb i uchelgeisiau Llywodraeth y DU sy'n ymwneud â gwynt ar y môr (gweler isod). Mae Crynodeb Gweithredol Dylunio Rhwydwaith Cyfannol y Llwybr at 2030 (HND) yn cydnabod, wrth i raddfa'r defnydd o ynni gwynt ar y môr gynyddu, felly hefyd y mae’r angen am seilwaith trawsyrru ychwanegol i ddarparu'r trydan a gynhyrchir i gwsmeriaid. Mae'n datgan:

“Mae angen newid sylweddol i symud o'r capasiti presennol o 11.3 GW i 50 GW erbyn 2030, wrth gyflwyno'r ffermydd gwynt ychwanegol ar y môr eu hunain a'r rhwydwaith sydd ei angen i gysylltu a chludo'r trydan i ble y gellir ei ddefnyddio. Felly, mae meddwl yn arloesol wrth ddylunio rhwydweithiau yn bwysicach nag erioed er mwyn sicrhau bod pŵer fforddiadwy, glân a diogel yn cael ei ddarparu a'i fod yn cyflawni uchelgeisiau Llywodraeth y DU.

Dim ond dechrau'r gwaith o ddarparu'r rhwydwaith trawsyrru sydd ei angen i hwyluso gwynt ar y môr 50 GW erbyn 2030 yw cyhoeddi'r HND arloesol.... Yn benodol, bydd angen lleihau'n sylweddol yr amser a gymerir i adeiladu seilwaith rhwydwaith trawsyrru ar y tir er mwyn cyflawni'r uchelgeisiau gwynt ar y môr a'r targedau sero net.”

2.3.2 Mae'r Asesiad o Opsiynau Rhwydwaith, a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2022, yn rhan o'r gyfres o ddogfennau Llwybr at 2030. Mewn perthynas â Chymru, mae hyn yn nodi bod yr HND yn argymell rhwydwaith cydlynol ar arfordir gorllewinol y wlad, a fydd yn arwain at fewnforio pŵer sylweddol i ogledd Cymru, a gofyniad i allforio'r pŵer hwn i ardaloedd o'r wlad sydd â mwy o alw ac i fodloni gofynion trosglwyddo ffiniau. Mae Tabl 3.10 yr Asesiad yn nodi bod '*ailosod y ceblau rhwng Pentir a Thrawsfynydd'* ac *'Ail gylched drosglwyddo ar y llwybr presennol rhwng Pentir a Thrawsfynydd'* yn opsiynau HND hanfodol ar gyfer Cymru. Dyma'r cydrannau sy'n ganolog i'r Prosiect, sy'n cynnwys ceblau ac offer cysylltiedig a osodwyd yn y 1960au, sy'n ffactor cyfyngol ar y gylched ac sydd bellach yn dod i ddiwedd eu hoes weithredol. Mae gosod ceblau newydd yn hanfodol er

mwyn gallu cynyddu capasiti'r rhwydwaith sy'n ofynnol i gyfrannu at dargedau ynni adnewyddadwy Llywodraeth Cymru a grynhoir uchod.

2.3.3 Mae'r angen am y Prosiect yn cael ei ddyrchafu ymhellach gan Ofgem, sy'n ei nodi fel un o'r prosiectau Buddsoddi mewn Trawsyrru Strategol Carlam (ASTI). Mae prosiectau ASTI yn rhan o fframwaith cymeradwyo a chyllido rheoleiddiol newydd ar gyfer prosiectau trawsyrru ar y tir, y mae Ofgem yn nodi sy'n ofynnol i gyflawni uchelgeisiau Sero Net 2030 y Llywodraeth. Er mwyn helpu i gyflawni'r uchelgeisiau hynny, mae Ofgem wedi nodi bod angen uwchraddio capasiti'r rhwydwaith trydan yng ngogledd Cymru yn sylweddol er mwyn gallu cysylltu ffermydd gwynt newydd ar y môr.

3. Y Safle a'r Ardal Gyfagos

3.1 Disgrifiad o Safle'r Gwaith Arfaethedig

3.1.1 Mae safle'r gwaith arfaethedig wedi'i ddiffinio gan y ffin llinell goch a ddangosir yn **Ffigur 2** isod ac mae o fewn ffin weinyddol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Mae safle'r gwaith arfaethedig tua 1.2 km i'r de o Gellilydan ac mae tua 2.5 km i'r gogledd orllewin o bentref Trawsfynydd.

3.1.2 Mae safle'r gwaith arfaethedig oddeutu 3.05 ha ac mae'n cynnwys yn bennaf y tir yng nghompownd presennol is-orsaf Trawsfynydd. Fel y dangosir yn **Ffigur 2** isod, mae ffin y llinell goch yn cynnwys ffordd fynediad bresennol sy'n darparu mynediad deuol i Lyn Trawsfynydd, yn ogystal ag is-orsaf Trawsfynydd. Mae ffin y llinell goch yn ymestyn tua 413 metr (m) i'r dwyrain o ffin yr is-orsaf i gwrdd â'r A470.

3.1.3 Mae is-orsaf Trawsfynydd wedi'i hamgylchynu ar y rhan fwyaf o ochrau gan goetir a llystyfiant aeddfed, ac eithrio'r ffordd fynediad i'r A470, sy'n darparu mynediad i'r is-orsaf ar hyd y ffiniau deheuol a dwyreiniol. Llawr caled yw safle'r gwaith arfaethedig yn bennaf, er bod rhai coed a phrysgwydd wedi'u gwasgaru ar draws safle'r gwaith arfaethedig.

3.1.4 Mae is-orsaf Trawsfynydd yn cynnwys seilwaith trawsyrru presennol, sy'n cynnwys y llinell 4ZC uwchben bresennol sy'n rhedeg o'r Is-orsaf i'r gogledd orllewin, a'r orsaf gysylltiedig. Mae'r Is-orsaf yn cynnwys adeiladau a ddefnyddir fel swyddfa a chyfleusterau lles, seilwaith trydanol fel nenbontydd ac ynysyddion, a phrysgwydd gwasgaredig a choed gwasgaredig.

Ffigur 2: Ffin llinell goch

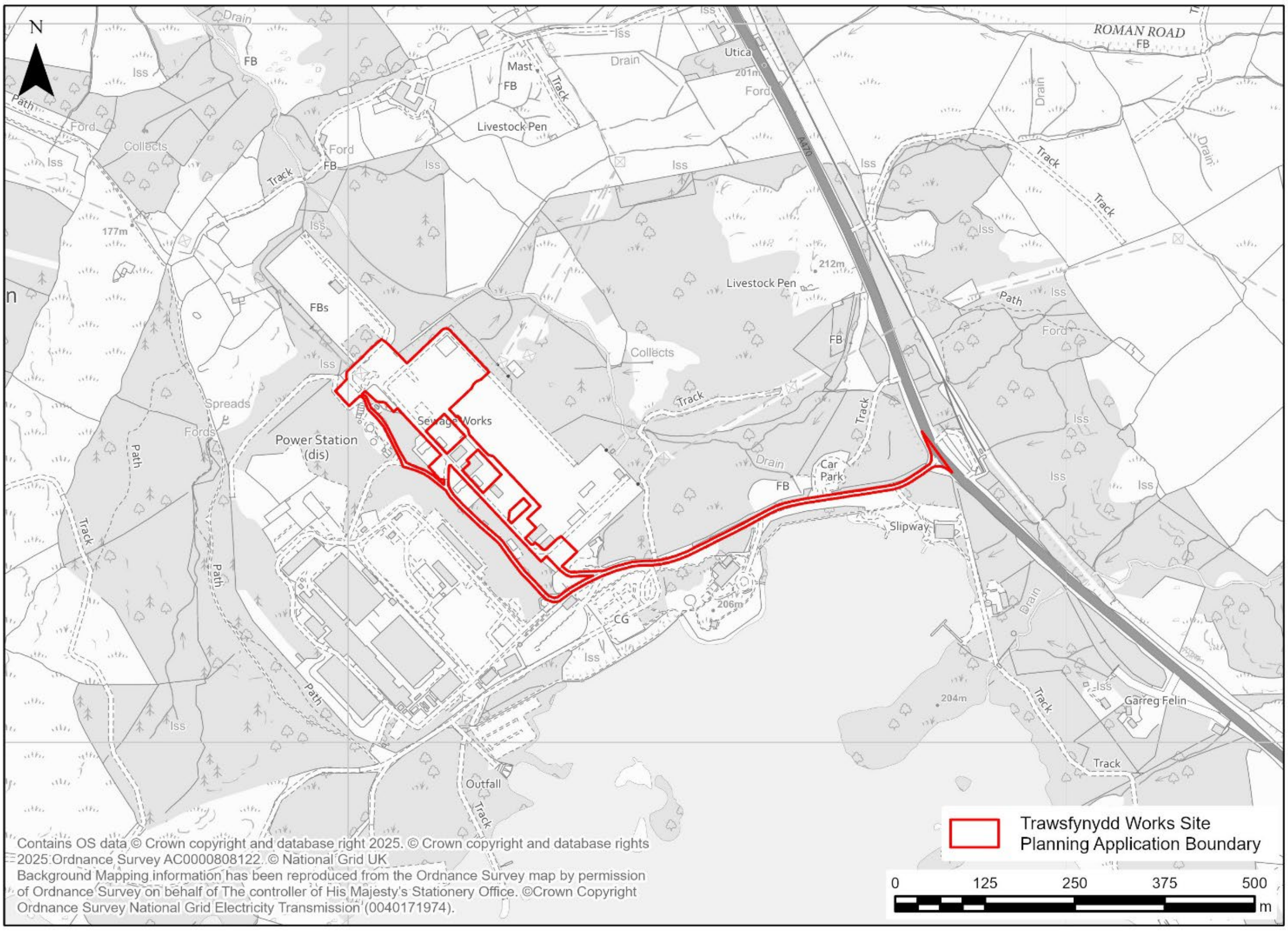

3.2 Disgrifiad o'r Ardal Gyfagos

3.2.1 Mae safle'r gwaith arfaethedig wedi'i amgylchynu'n bennaf gan ardaloedd o goetir ar bob ochr. Y tu hwnt i'r ardaloedd coediog ceir parseli o dir amaethyddol ALC Gradd 4 gyda rhagor o ardaloedd coediog a choed. Mae rhai o'r ardaloedd coediog hyn yn goetir hynafol lled naturiol.

3.2.2 Yn union i'r de o safle'r gwaith arfaethedig mae dau faes parcio, un o flaen Llyn Trawsfynydd a'r llall ymhellach i'r de orllewin ac yn ymestyn i flaen yr hen Orsaf Bŵer Niwclear. Mae Llyn Trawsfynydd, tua 155 m i'r de o safle'r gwaith arfaethedig, yn gyrchfan boblogaidd i dwristiaid sy'n cael ei defnyddio ar gyfer cerdded, beicio, pysgota, canŵio a chaiacio. Mae canolfan bysgota a chaffi tua 420 m i'r de o safle'r gwaith arfaethedig.

3.2.3 Mae'r fferm agosaf tua 315 m i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig, ac nid oes unrhyw eiddo preswyl o fewn 250 m i safle'r gwaith arfaethedig, gyda'r agosaf tua 315 m i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig. Mae anheddiad hefyd, Gellilydan, tua 1.2 km i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig, sy'n cynnwys nifer o strydoedd preswyl a safle gwersylla i glwb carafanau a chartrefi modur. Nid oes unrhyw aneddiadau pellach o fewn radiws o 2 km i'r Safle.

3.2.4 Mae peilonau'r llinell uwchben 4ZC bresennol yn rhedeg o safle'r gwaith arfaethedig i gyfeiriad dwyreiniol, gan ddod yn fwyfwy gweladwy wrth i'r topograffi gynyddu. Mae'r peilonau i'w gweld o sawl golygfa yng nghyffiniau safle'r gwaith arfaethedig.

3.2.5 Mae pedair Hawl Tramwy Cyhoeddus o fewn 500m i'r Safle: Llwybr troed Maentwrog Rhif 18, 50 m i'r gogledd (o fynedfa'r ffordd fynediad); llwybr troed Maentwrog Rhif 5, 210 m i'r gorllewin; llwybr troed Maentwrog Rhif 21, 350 m i'r gogledd a llwybr ceffylau Maentwrog Rhif 21, 290 m i'r gogledd-orllewin. Mae llwybr beicio Trawsfynydd i Gellilydan yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd, a bydd yn cysylltu â Llwybr 82 y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol o Fangor i Abergwaun pan fydd wedi'i gwblhau. Mae rhan agosaf y llwybr hwn tua 300m i'r gorllewin o is-orsaf Trawsfynydd.

3.2.6 Mae'r rhan agosaf o hen Orsaf Bŵer Niwclear Trawsfynydd (sy'n cael ei datgomisiynu ar hyn o bryd) tua 50 m i'r de orllewin o is-orsaf bresennol Trawsfynydd.

3.2.7 Mae cefnffordd yr A470 tua 560 m i'r dwyrain o safle'r gwaith arfaethedig ac mae'n rhedeg o Landudno yng Ngogledd Cymru i Gaerdydd yn Ne Cymru. Mae mynediad i safle'r gwaith arfaethedig ar hyd ffordd fynediad o'r A470.

3.3 Dynodiadau Amgylcheddol

3.3.1 Mae safle'r gwaith arfaethedig ym Mharc Cenedlaethol Eryri, a ddynodwyd yn Barc Cenedlaethol yn 1951 a dyma'r Parc Cenedlaethol mwyaf yng Nghymru, sy'n ymestyn dros oddeutu 213,200 ha ar draws rhannau o Wynedd a Chonwy. Pwrpas deuol Parciau Cenedlaethol, fel sy'n ofynnol dan Ddeddf yr Amgylchedd 1995 yw:

- Gwarchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwyllt a threftadaeth ddiwylliannol yr ardal; a
- Hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau 'Rhinweddau Arbennig' yr ardal.

3.3.2 Mae gan ENPA ddyletswydd i fwrw ymlaen â'r dibenion hyn i geisio meithrin llesiant economaidd a chymdeithasol cymunedau lleol yn y Parc Cenedlaethol.

3.3.3 Mae safle'r gwaith arfaethedig o fewn Ardal Cymeriad Tirwedd Genedlaethol (NLCA) 06 Eryri ac mae'n arddangos rhai o nodweddion allweddol yr NLCA, gan gynnwys topograffeg fynyddig, afonydd, llynnoedd a rhaeadrau, a chymeriad ucheldirol i brif elfennau gorchudd tir. Mae safle'r gwaith arfaethedig ym Masn Trawsfynydd a Thirwedd Gofrestredig o Ddiddordeb Eithriadol ac Arbennig yng Nghymru Cwm Prysor (Cadw), sydd wedi'i rhestru yn y Gofrestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol yng Nghymru fel y'i diffinnir yng Nghynllun Datblygu Lleol Eryri (ELDP) (Ref. 1-24). Mae safle'r gwaith arfaethedig yn Ardal Trawsfynydd o Ardal Fenter Eryri, fel y dynodir gan Gynllun Datblygu Lleol Eryri).

3.3.4 Oherwydd agosrwydd safle'r gwaith arfaethedig i Lyn Trawsfynydd, mae safle'r gwaith arfaethedig mewn ardal sydd mewn perygl o lifogydd o gronfeydd dŵr, fel y diffinnir ar Fap Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer Cynllunio (Ref. 1-25). Fodd bynnag, mae'r risg o'r ffynhonnell hon yn isel iawn oherwydd y rheoliadau a osodir ar gronfeydd dŵr o dan Ddeddf Cronfeydd Dŵr 1979 (Ref. 1-44). Nid yw safle'r gwaith arfaethedig mewn ardal sydd mewn perygl o lifogydd o afonydd, moroedd na dŵr wyneb a chyrsiau dŵr. Mae ardal fach ar hyd ffin gogledd orllewinol safle'r gwaith arfaethedig ym Mharth Llifogydd 2 ar gyfer llifogydd dŵr wyneb ac ardaloedd pellach ym Mharthau Llifogydd 2 a 3 ar gyfer llifogydd dŵr wyneb o fewn 100 m i ffin safle'r gwaith arfaethedig.

3.3.5 Nid oes unrhyw asedau treftadaeth dynodedig statudol neu anstatudol o fewn ffin safle’r gwaith arfaethedig.

3.3.6 O fewn 1 km i safle'r gwaith arfaethedig, nid oes dynodiadau ecolegol statudol, er bod safle o bwysigrwydd rhyngwladol tua 1.08 km i'r gogledd-ddwyrain o'r Safle. Adwaenir y safle hwn fel Migneint-Arenig-Dduallt ac fe'i dynodwyd yn ACA, AGA a SoDdGA.

3.3.7 O fewn 1 km i safle'r gwaith arfaethedig mae ardaloedd o gynefinoedd â blaenoriaeth a choetir hynafol. Mae'r cynefinoedd â blaenoriaeth yn cynnwys ardaloedd o gorsydd a ffeniau iseldir, glaswelltir sych asidig ar iseldir, rhostir yr iseldir, a phorfeydd brwyn a glaswellt y gweunydd. Mae sawl poced o Safle Coetir Hynafol lled naturiol, wedi'i adfer, a Phlanhigfa ar Safle Coetir Hynafol (PAWS) sydd o fewn 700 m i'r Safle. Mae'r agosaf tua 180 m i'r gorllewin o safle'r gwaith arfaethedig ac mae'n blanhigfa ar goetir hynafol, gyda sawl ardal o goetir hynafol lled naturiol tua 600 m i'r dwyrain o safle'r gwaith arfaethedig, yn union gerllaw lle mae'r A470 yn cwrdd â'r ffordd fynediad. Mae ardal o goetir hynafol wedi'i hadfer tua 500 m i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig.

3.3.8 O fewn 1 km i safle'r gwaith arfaethedig, mae nifer o asedau hanesyddol sydd â dynodiad statudol ac anstatudol. Mae'r dynodiadau statudol o fewn 1 km i safle'r gwaith arfaethedig yn cynnwys Adeiladau Rhestredig, Henebion Rhestredig, a Pharciau a Gerddi Cofrestredig. Mae'r dynodiadau anstatudol o fewn 1 km i safle'r gwaith arfaethedig yn cynnwys ffyrdd Rhufeinig a henebion cenedlaethol.

3.3.9 Mae dau ased treftadaeth dynodedig ar yr hen orsaf bŵer niwclear: Sgwâr y Ddraig rhestredig Gradd II* (tua 120 m o safle'r gwaith arfaethedig) a Pharc a Gardd Gofrestredig y Goron y Fonesig Sylvia (tua 200 m o ffin y Safle).

3.3.10 Mae pedwar adeilad rhestredig Gradd II ger safle'r gwaith arfaethedig, ac mae'r agosaf tua 600 m i'r gogledd. Mae pedair Heneb Gofrestredig, a'r agosaf yw'r Grŵp Cwt Caeedig yn Nyrs Cae Du, sydd tua 500 m i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig.

3.3.11 Mae Ffordd Rufeinig yn rhedeg o'r dwyrain i'r gorllewin ac o'r gogledd i'r de tua 350 m i'r gogledd o'r Safle. Mae tua 30 o henebion cenedlaethol, sydd wedi'u crynhoi'n bennaf i'r gorllewin o safle'r gwaith arfaethedig: mae'r agosaf tua 80 m i'r gorllewin o safle'r gwaith arfaethedig ac mae Llyn Trawsfynydd Halt tua 40 m o'r ffordd fynediad.

3.3.12 Mae pedair Hawl Dramwy Gyhoeddus o fewn radiws o 500m i safle'r gwaith arfaethedig. Mae dwy Hawl Dramwy Gyhoeddus yn rhedeg o'r dwyrain i'r gorllewin i'r dwyrain o safle'r gwaith arfaethedig, ac mae dwy Hawl Dramwy Gyhoeddus arall yn rhedeg o'r dwyrain i'r gorllewin, tua 900 m i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig. Mae tair Hawl Dramwy Gyhoeddus arall, sydd wedi'u cysylltu, yn rhedeg o'r dwyrain i'r gorllewin ac yn uniongyrchol i'r gogledd, tua 300 m i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig.

3.4 Dyraniadau a Dynodiadau Polisi Cynllunio Lleol

3.4.1 Mae safle'r gwaith arfaethedig o fewn ffin weinyddol Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Y Cynllun Lleol perthnasol yw'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, a cheir detholiad o'r Map Cynigion yn **Ffigur 3** isod.

3.4.2 Mae safle'r gwaith arfaethedig yn rhan Trawsfynydd o Ardal Fenter Eryri. Diffinnir hyn ym Mholisi Datblygu 27: Ardal Fenter Eryri, sy'n nodi datblygiadau penodol a fyddai'n dderbyniol yn yr ardal hon. Ar gyfer ardal Trawsfynydd, mae hyn yn cynnwys busnesau ynni carbon a thechnolegau cynhyrchu ynni.

3.4.3 Mae safle'r gwaith arfaethedig mewn ardal Gwarchodfa Awyr Dywyll Ryngwladol (sy'n berthnasol i'r Parc Cenedlaethol i gyd) ac felly mae'n ddarostyngedig i Bolisi Datblygu 2: Datblygu a Thirwedd y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd.

Ffigur 3: Map Cynigion y Cynllun Lleol

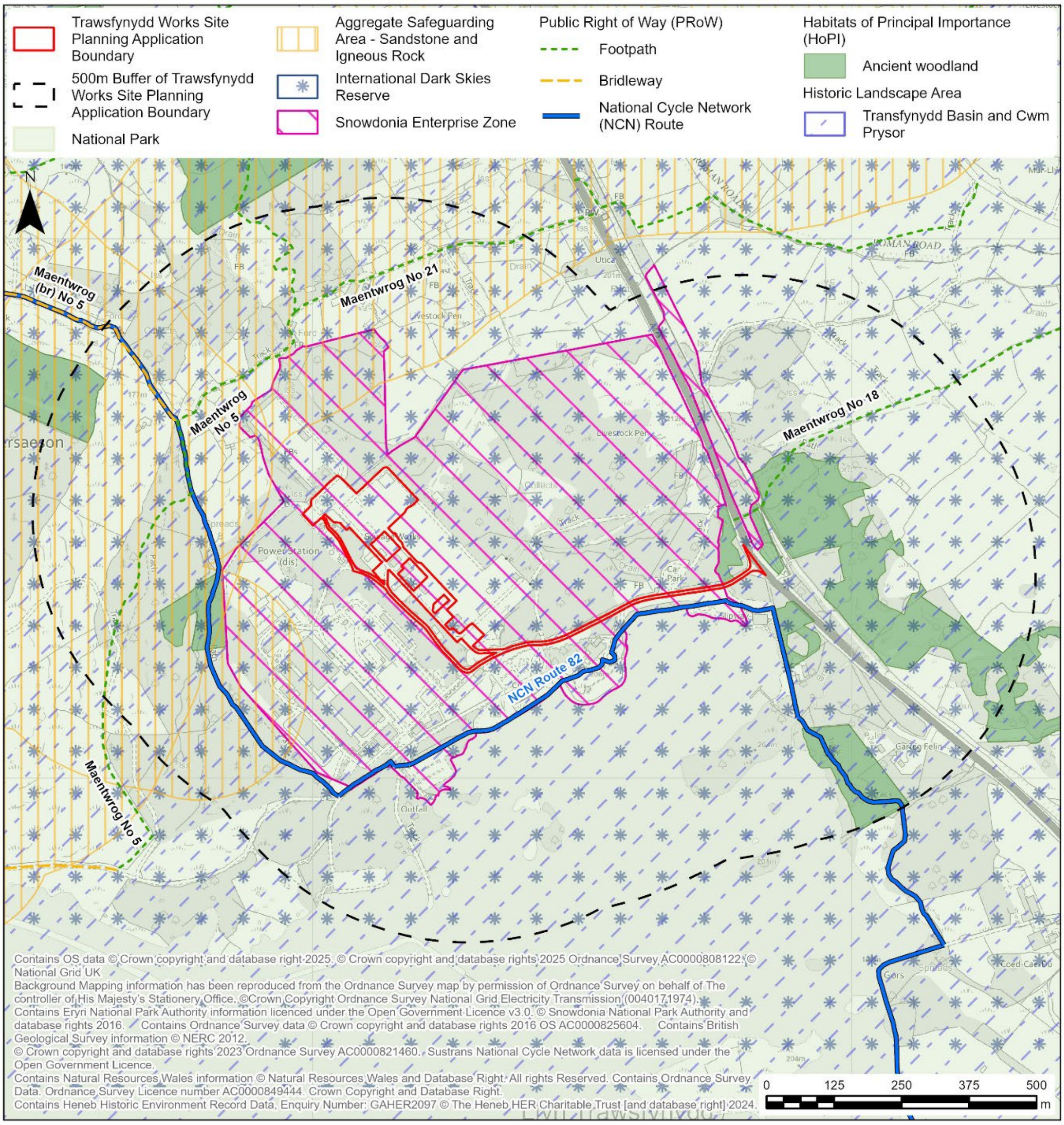

3.5 Hanes Cynllunio Perthnasol

3.5.1 Cynhaliwyd adolygiad o'r gofrestr gynllunio ar-lein ar gyfer Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (Ref. 1-26) i sefydlu'r hanes cynllunio perthnasol sy'n gysylltiedig â'r Safle a'r tir o fewn 2 km i ffin y llinell goch. Roedd y chwiliad hanes cynllunio yn cynnwys ceisiadau ar gyfer datblygiad mawr a gyflwynwyd ac sy'n aros am benderfyniad ar hyn o bryd, neu'r rhai a gymeradwywyd yn ystod y pum mlynedd diwethaf, yn ogystal â chydsyniad sy'n ymwneud â'r is-orsaf wreiddiol, neu'n gysylltiedig â hi. Mae mân geisiadau, fel newid

defnydd neu geisiadau gan ddeiliaid tai, wedi cael eu heithrio o'r chwiliad. Mae **Tabl 3-1** isod yn nodi manylion y ceisiadau hyn.

Tabl 3-1 Hanes Cynllunio Perthnasol

Cyfeirnod y Cais	Disgrifiad	Statws	Lleoliad y safle	Pellter o Safle'r Gwaith Arfaethedig
NP5/73/287S	Atgyweirio, gwella ac ymestyn y man cadw dros dro	Caniatawyd gydag amodau (09-10-2023)	Gorsaf Bŵer Niwclear Trawsfynydd, LL41 4DT	150 m i'r gogledd-orllewin o Ffin y Llinell Goch
NP5/73/287T	Ymestyn man cadw dros dro Cam 2 drwy godi lefelau presennol y tir o amgylch ei berifferïau i ddarparu rhagor o fannau cadw dros dro	Caniatawyd gydag amodau (25-11-2024)	Safle Datgomisiynu, Trawsfynydd. LL41 4DT	Llai na 100m i'r gorllewin o Ffin y Llinell Goch

3.5.2 Mae'r archwiliad hanes cynllunio wedi dangos nad oes unrhyw geisiadau na chaniatadau cynllunio lleol a fyddai'n effeithio ar y gwaith arfaethedig. Nid oes unrhyw Ddatblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol na Phrosiectau Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol o fewn 10 km i radiws y Safle.

4. Y Gwaith Arfaethedig

4.1 Cyflwyniad

4.1.1 Fel yr amlinellwyd ym Mhennod 1 y Datganiad Cynllunio hwn, ceisir caniatâd cynllunio ar gyfer y datblygiad canlynol yn is-orsaf Trawsfynydd:

"Gosod ceblau tanddaearol newydd, gosod adweithydd siynt a nenbont newydd"

4.1.2 Disgrifir y gwaith hwn yn fanylach isod.

4.2 Tynnu Offer Presennol

4.2.1 Byddai slabiau a sylfeini presennol diangen yn cael eu dymchwel a byddai'r gwastraff yn cael ei waredu i sgip gwastraff ddynodedig ar ffin y Safle.

4.2.2 Byddai'r ceblau foltedd uchel segur presennol sy'n llawn olew a'r offer cysylltiedig yn cael eu draenio, eu datgomisiynu a'u datgymalu gan gontractwr arbenigol a byddai gwastraff yn cael ei waredu oddi ar y safle.

4.2.3 Mae **Adran 2.3 Datganiad Amgylcheddol Cyfrol 5 Gwaith Trawsfynydd** yn rhoi rhagor o fanylion am dynnu offer presennol fel rhan o'r gwaith arfaethedig.

4.3 Offer Newydd

Strwythurau Newydd

4.3.1 Byddai adweithydd siynt newydd yn cael ei osod, yn ogystal â bae cylched a nenbont is-orsaf wedi'u hinswleiddio ag aer. Byddai'r gwaith o gludo'r adweithydd siynt newydd (llwyth anwahanadwy anghyffredin) i safle gwaith Trawsfynydd yn cael ei gynllunio a'i gydlynu. Mae is-orsaf 400kV Trawsfynydd a hen safle Gorsaf Bŵer Niwclear Trawsfynydd wedi derbyn a chynhyrchu teithiau Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin drwy gydol eu hoes weithredol.

4.3.2 Byddai draeniau a thyllau archwilio hefyd yn cael eu hadeiladu. Bydd dwy ystafell gyfnewid gludadwy newydd yn cael eu gosod hefyd.

Ceblau

4.3.3 Byddai pob cebl 400 kV yn gebl un craidd 2,500 milimetr sgwâr (mm^2) sy'n cynnwys dargludydd copr segmentiedig, sgrin dargludydd polymer lled-ddargludol, deunydd inswleiddio polyethylen croes-gysylltiol allwthiedig, sgrin wedi'i hinsiwleiddio â pholymer lled-ddargludol allwthiedig, gwain alwminiwm wedi'i weldio'n llyfn a gwain allanol polyethylen dwysedd uchel. Mae diamedr allanol cyfan y cebl tua 145 milimetr (mm).

4.3.4 Byddai'r gwaith arfaethedig hefyd yn cynnwys ailddefnyddio seilwaith (lle bo hynny'n addas) ar gyfer cylched bresennol, a byddai'r cebl 400 kV sy'n rhedeg ar hyd ffin orllewinol compownd yr is-orsaf yn cael ei ddisodli.

4.3.5 Byddai cebl 400 kV newydd yn cael ei lwybro ar hyd ffordd fynediad bresennol yr is-orsaf, ochr yn ochr â'r ceblau 400 kV presennol tua 40 m i'r dwyrain.

4.3.6 Byddai'r ceblau'n cael eu cadw yn y pibellau mewn haenau ar wahân neu gafnau concrid tua 1 m o ddyfnder, fel sy'n cael ei ddangos yn **Ffigur 4**.

Ffigur 4: Croestoriad o Ffos Cebl

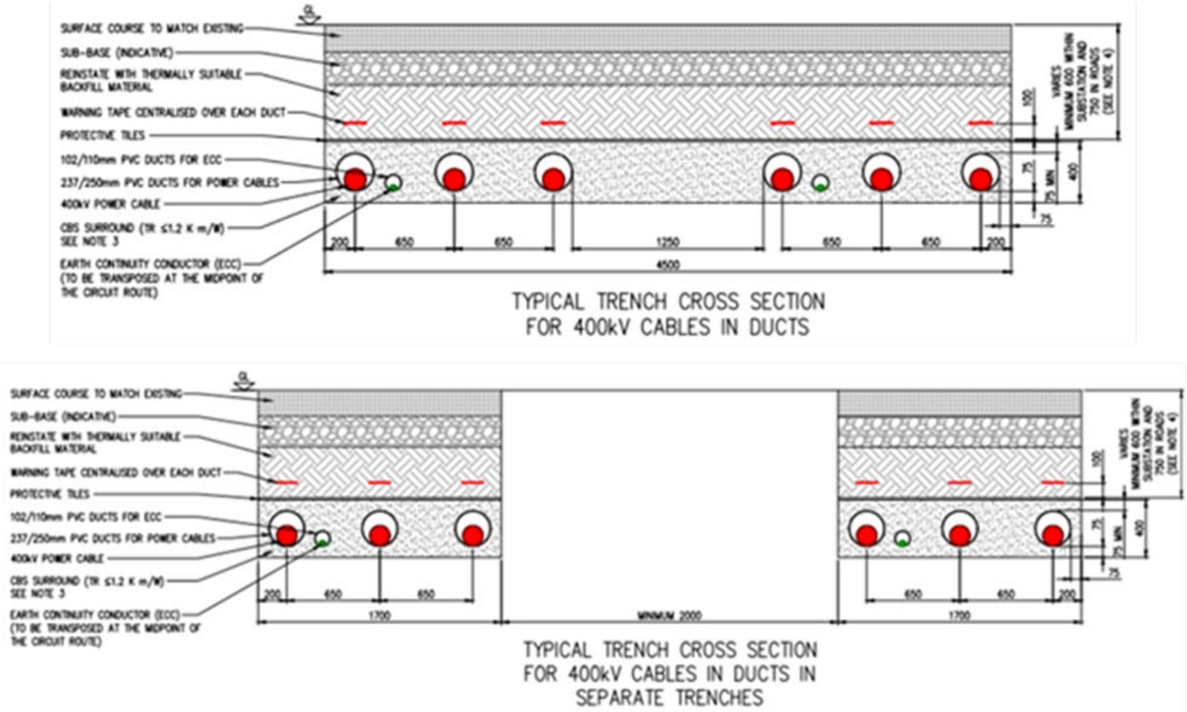

Adfer

4.3.7 Yng nghompownd is-orsaf Trawsfynydd, byddai pob ardal waith yn cael ei hadfer gyda 300 mm o gerrig mân calchfaen math 1 a 75 mm o 10 mm.

4.4 Mynediad

4.4.1 Byddai mynediad peiriannau adeiladu i’r Safle drwy ffordd fynediad bresennol is-orsaf Trawsfynydd oddi ar yr A470.

4.4.2 Bydd rhan o ffordd fynediad fewnol bresennol yn yr is-orsaf sydd wedi'i ffensio yn cael ei lledu'n barhaol er mwyn gallu danfon yr adweithydd siynt fel AIL.

4.5 Adeiladu

Gweithgareddau Gosod

4.5.1 Byddai sylfeini ar gyfer y strwythurau newydd, gan gynnwys bae cylched AIS, adweithydd siynt a nenbont lanio, yn cael eu hadeiladu o goncrid wedi'i atgyfnerthu. Byddai'r concrid yn cael ei ddanfon i safle'r gwaith arfaethedig gan lori gymysgu, wedi'i gymysgu'n barod gan y cyflenwr agosaf.

4.5.2 Byddai strwythurau dur ac offer trydanol cysylltiedig yn cael eu gosod gan ddefnyddio cyfuniad o graeniau symudol, platfformau gwaith uchel symudol a llwythwyr telesgopig.

4.5.3 Byddai cerrig ac agregau'n cael eu danfon i safle gwaith Trawsfynydd yn ôl yr angen, o chwareli cyfagos.

4.5.4 Byddai'r dwythellau a'r drymiau ceblau'n cael eu storio'n ddiogel yn ardal y compownd. Byddai cyfuniad o winshis hydrolig a chraen yn cael eu defnyddio i osod y pibellau a'r cafnau.

4.5.5 Byddai sgaffaldiau dalennog yn cael eu gosod o amgylch y strwythur pennau selio ceblau er mwyn darparu mynediad addas ar gyfer terfynu ceblau a strwythurau gosod; byddai'r sgaffaldiau'n cael eu tynnu ar ôl eu cwblhau.

Rhaglen Adeiladu

4.5.6 Bwriedir i'r gwaith arfaethedig gael ei adeiladu dros gyfnod o tua tair blynedd o Ch2 2026 i Ch2 2029. Bydd y gwaith adeiladu'n digwydd fesul cam i gydlynu â'r Prosiect ehangach, a fydd yn cynnwys y gweithgareddau isod.

Tabl 4-1 Rhaglen Adeiladu

	2026			2027				2028				2029
	Q2	**Q3**	**Q4**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**	**Q1**
Paratoi'r safle	■											
Gwaith galluogi sifil				■								
Gwaith 400 kV		■	■	■								
Gwaith adeiladu peirianneg sifil				■	■	■	■					
Gosod offer foltedd uchel						■	■	■	■	■		
Comisiynu									■	■		
Symud										■	■	
Cwblhau											■	■

4.5.7 Fel y nodwyd yn y Datganiad Amgylcheddol (**Cyfrol 5**: **Gwaith Trawsfynydd**), bydd y gweithgareddau adeiladu yn cynnwys y canlynol yn fras:

- Sefydlogi safle - gosod y safle ar gyfer cabanau a gwaith sifil.
- Gwaith galluogi sifil - mynediad, sefydlu prif swyddog y safle, gwaith cloddio, draenio a phlatfform.
- Gwaith 400 kV - gwagio olew a llwyrlanhau'r ceblau presennol; tynnu caeadau, torri tywod concrid wedi'i rwymo a cheblau agored; torri wrth gapio mewn cilfachau uno, tynnu ceblau; glanhau'r gwifrau a thynnu'r gwaith dur.

- Gwaith adeiladu sifil - sylfeini uwchstrwythur, gwasanaethau adeiladu a gorffeniadau.
- Gosod offer foltedd uchel.
- Comisiynu - prawf comisiynu, gan ddechrau gyda’r gwaith o brofi eitemau unigol peiriannau a gorffen gyda phrofi'r system sydd wedi'i gosod yn ei chyfanrwydd.
- Symud - symud yr holl seilwaith dros dro h.y. cabanau a swyddfeydd.
- Cwblhau - trosglwyddo asedau a chwblhau lluniadau terfynol.

Cynllun y Safle Adeiladu

4.5.8 Cynigir compownd adeiladu yn is-orsaf Trawsfynydd sydd eisoes wedi'i ffensio yn agos at y fynedfa. Byddai'r compownd yn cynnwys swyddfeydd, cyfleusterau lles a meysydd parcio.

4.5.9 Byddai ardaloedd llawr caled presennol ar gyfer storio a gosod deunyddiau yn cael eu darparu mewn dau leoliad ar wahân. Byddai'r cyntaf hanner ffordd ar hyd y brif ffordd fynediad fewnol a'r ail yn agos at yr ardal a ddyrannwyd i fae'r gylched AIS arfaethedig newydd.

4.5.10 Byddai'r gwaith arfaethedig yn cael ei oleuo yn ystod y nosweithiau tywyllach drwy oleuadau tasgau a goleuadau isel i gael mynediad at lwybrau cerdded er mwyn sicrhau llwybr diogel i gerddwyr o gyfleusterau lles y safle i'r gwaith.

Staffio, Cyflogaeth ac Oriau Gwaith

4.5.11 Fel y nodwyd yn y **Datganiad Amgylcheddol - Cyfrol 5**: **Gwaith Trawsfynydd**, byddai nifer y staff ar y Safle yn amrywio yn ôl y cam adeiladu a'r gweithgareddau sy'n cael eu gwneud. Fodd bynnag, rhagwelir y byddai angen y canlynol ar gyfer pob cam:

- Tynnu a datgomisiynu hen gyfarpar, torri concrid o slabiau a sylfeini - 10 gweithiwr
- Adeiladu bae AIS newydd drwy waith sifil a bwnd adweithydd siynt - 16 o weithwyr
- Gosod gwasanaethau mecanyddol a thrydanol foltedd uchel - 8 gweithiwr
- Adeiladu llwybrau'r pibellau newydd ar gyfer y ddwy gylched - 12 o weithwyr
- Gosod, terfynu a phrofi'r cebl newydd - 8 gweithiwr
- Gosod adweithydd siynt (gan eraill) - 6 gweithiwr

4.5.12 Yn gyffredinol, byddai gweithgareddau adeiladu'n cael eu gwneud yn ystod y dydd yn unig, o ddydd Llun i ddydd Gwener, rhwng 7:30 am a 5:30 pm (gan gynnwys gosod am awr a chau am awr). Ni fydd unrhyw waith yn cael ei wneud ar wyliau banc nac ar benwythnosau, oni chytunir ar hynny gyda'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Efallai y bydd rhai cyfnodau o weithio estynedig neu 24 awr, ond byddai hyn drwy gytundeb â'r Awdurdod Cynllunio Lleol.

4.6 Gweithredu

4.6.1 Mae is-orsaf Trawsfynydd yn cael ei staffio ac ni fyddai unrhyw newid i amlder presennol y trefniadau presenoldeb, arolygu a chynnal a chadw yn ystod y cam

gweithredu oherwydd y gwaith arfaethedig. Mae gwaith cynnal a chadw'r is-orsaf yn cael ei sbarduno gan faterion sy'n deillio o archwiliad misol.

5. Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio

5.1 Ymgysylltu Cyn Ymgeisio ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (ENPA)

5.1.1 Mae'r Ymgeisydd wedi cynnal proses ymgysylltu cyn ymgeisio ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn ystod 2024 a 2025. Mae hyn wedi cynnwys cyfarfodydd rhithwir, gohebiaeth e-bost a sgyrsiau dros y ffôn ar nifer o faterion, e.e. cwmpas y cais. Disgwylir rhagor o ymgysylltu â'r Awdurdod cyn cyflwyno'r cais/ceisiadau cynllunio.

5.2 Ymgysylltu Cyn Ymgeisio â Rhanddeiliaid Eraill

5.2.1 Drwy gydol datblygiad y gwaith arfaethedig, mae'r Ymgeisydd wedi ymgysylltu â nifer o randdeiliaid eraill drwy gyfarfodydd wyneb yn wyneb, cyfarfodydd rhithiol, llythyrau, negeseuon e-bost a galwadau ffôn. Mae'r sefydliadau a'r unigolion yr ymgynghorwyd â nhw yn cynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, Heneb, Cadw, tirfeddianwyr ac aelodau o'r cyhoedd.

5.3 Ymgynghoriad Statudol Cyn Ymgeisio

5.3.1 Yn unol ag Adran 61Z o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd) a Rhan 1A o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) (Diwygiad) 2016 (Ref. 1-27), mae'n ofynnol i bob datblygiad mawr fod yn destun ymgynghoriad cyn ymgeisio cyn cyflwyno cais cynllunio. O ganlyniad, ac yn unol â'r rheoliadau, mae ymgynghoriad statudol cyn ymgeisio yn cael ei gynnal mewn perthynas â'r gwaith arfaethedig.

5.3.2 Mae'r Datganiad Cynllunio hwn yn rhan o'r gyfres o ddogfennau cais cynllunio sydd wedi cael eu paratoi ar gyfer yr ymgynghoriad statudol cyn ymgeisio. Ar ôl ymgynghori, bydd rhagor o fanylion am y broses ymgynghori statudol cyn ymgeisio yn cael eu cyflwyno yn Adroddiad yr Ymgynghoriad Cyn Ymgeisio.

6. Cyd-destun y Polisi Cynllunio

6.1 Cyflwyniad

6.1.1 Mae'r adran hon yn nodi'r ddeddfwriaeth a'r polisi cynllunio allweddol sy'n cael eu hystyried yn berthnasol i'r gwaith arfaethedig.

6.2 Y Cynllun Datblygu

6.2.1 Mae Adran 38(6) Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (Ref. 1-28), a pharagraff 1.18 Polisi Cynllunio Cymru, yn mynnu bod yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn penderfynu ar unrhyw gais yn unol â'r cynllun datblygu, oni bai fod ystyriaethau cynllunio perthnasol yn nodi'n wahanol. Felly, mae'r adran hon yn crynhoi polisïau cynllunio'r cynllun datblygu sy'n berthnasol i'r gwaith arfaethedig. Mae'r Cynllun Datblygu ar gyfer safle'r gwaith arfaethedig yn cynnwys:

a) Cymru'r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040 (Ref. 1-29);

b) Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 (Ref. 1-24)

Cymru'r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040

6.2.2 Cymru'r Dyfodol: Cafodd Cynllun Cenedlaethol 2040 ('Cymru'r Dyfodol') (Ref. 1-29) ei fabwysiadu gan Lywodraeth Cymru yn 2021 a dyma'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol ar gyfer Cymru. Mae Cymru'r Dyfodol yn nodi'r strategaeth ofodol ar gyfer twf a datblygiad yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys darparu fframwaith ar gyfer lleoli datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol.

6.2.3 Mae Pennod 2 Cymru'r Dyfodol yn rhoi trosolwg o gyfleoedd a chyfyngiadau i dwf yn y dyfodol. Mae hyn yn cynnwys bwrw ymlaen â gostyngiad mewn Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr, sy'n cynnwys cefnogi'r economi carbon isel a datblygu ynni adnewyddadwy (yn enwedig gwynt) a'r angen canlyniadol am seilwaith strategol newydd y grid i gefnogi twf cynhyrchu trydan adnewyddadwy a charbon isel.

6.2.4 Mae Polisi 5 - 'Cefnogi'r economi wledig' yn rhoi cymorth i Lywodraeth Cymru ar gyfer twf economaidd cynaliadwy, priodol a chymesur mewn ardaloedd gwledig. Mae'r testun ategol yn nodi cefnogaeth gref i ddatblygu technolegau arloesol a datblygol, gan gynnwys y rheini sy'n chwarae rhan allweddol yn y gwaith o helpu i ddatgarboneiddio Cymru.

6.2.5 Mae Polisi 8 - 'Llifogydd' yn gofyn am ystyried rheoli perygl llifogydd mewn cynigion datblygu ac mae Polisi 9 - 'Rhwydweithiau Ecolegol Gwydn a Seilwaith Gwyrdd' yn ceisio sicrhau bod bioamrywiaeth yn gwella.

6.2.6 Mae Polisi 17 - Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel a Seilwaith Cysylltiedig yn cadarnhau'r gefnogaeth i'r egwyddor o ddatblygu ynni adnewyddadwy a charbon isel o bob technoleg, ac ar raddfa i ddiwallu anghenion ynni yn y dyfodol. Mae'r polisi'n cydnabod pwysigrwydd darparu seilwaith grid newydd i gyflawni'r twf mewn ynni adnewyddadwy, ar yr amod bod seilwaith yn cael ei *"ddylunio i leihau'r effaith weledol ar gymunedau cyfagos"*. Mae'n mynd ymlaen i ddatgan bod Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i weithio gyda rhanddeiliaid, gan gynnwys y Grid Cenedlaethol, a lleihau'r rhwystrau rhag gweithredu seilwaith grid newydd.

6.2.7 Mae safle'r gwaith arfaethedig yng ngogledd-orllewin Cymru. Mae Polisi 24: Gogledd Orllewin Cymru ac Ynni yn cefnogi gogledd-orllewin Cymru fel lleoliad ar gyfer datblygiad ynni newydd, gan gadarnhau y bydd *“datblygiadau ar y tir sy'n gysylltiedig â phrosiectau ynni adnewyddadwy ar y môr yn cael eu cefnogi mewn egwyddor”.*

Cynllun Datblygu Lleol Eryri

6.2.8 Y Cynllun Datblygu Lleol (CDLl) yng nghyswllt y gwaith arfaethedig yw Cynllun Datblygu Lleol Parc Cenedlaethol Eryri 2016 - 2031 (mabwysiadwyd ym mis Chwefror 2019) (ELDP).

6.2.9 Mae’r polisïau cynllunio canlynol o'r ELDP yn berthnasol i'r gwaith arfaethedig:

- Polisi Strategol A: Dibenion y Parc Cenedlaethol a Datblygu Cynaliadwy
- Polisi Strategol B: Datblygiadau Mawr
- Polisi Strategol C: Strategaeth Datblygu Gofodol
- Polisi Strategol D: Yr Amgylchedd Naturiol
- Polisi Strategol Ff: Yr Amgylchedd Hanesyddol (Ff)
- Polisi Strategol L: Hygyrchedd a Thrafnidiaeth
- Mae Polisi Datblygu 1: Egwyddorion Datblygu Cyffredinol
- Mae Polisi Datblygu 2: Datblygu a'r Dirwedd
- Mae Polisi Datblygu 3: Ynni
- Mae Polisi Datblygu 6: Dylunio a Deunyddiau Cynaliadwy (6)
- Mae Polisi Datblygu 18: Y Gymraeg a gwead Cymdeithasol a Diwylliannol cymunedau.
- Mae Polisi Datblygu 27: Ardal Fenter Eryri

Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA)

- Canllawiau Cynllunio Atodol 7 - Tirwedd a Morweddau Eryri (Ref. 1-30)
- Canllawiau Cynllunio Atodol 6 - Cadwraeth Natur a Bioamrywiaeth (Ref. 1-31)
- Canllawiau Cynllunio Atodol 3 - Cynllunio a’r Iaith Gymraeg (Ref. 1-32)

6.3 Ystyriaethau Perthnasol

Polisi Cynllunio Cymru (Rhifyn 12)

6.3.1 Mae Polisi Cynllunio Cymru (Chwefror 2024) (PCC) (Ref. 1-33) yn nodi’r polisïau defnydd tir Llywodraeth Cymru, a’r prif amcan yw sicrhau bod *“y system gynllunio’n cyfrannu at gyflawni datblygu cynaliadwy ac yn gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, fel sy’n ofynnol o dan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015 a Deddf Llesiant Cenedlaethau’r Dyfodol (Cymru) 2015”*.

6.3.2 Mae PCC yn sefydlu pum egwyddor gynllunio allweddol ar gyfer y system gynllunio, gyda'r nod o sicrhau'r datblygiad cywir, yn y lle cywir (paragraff 2.13), y mae tri ohonynt yn berthnasol i'r gwaith arfaethedig

- Tyfu ein heconomi mewn ffordd gynaliadwy - Galluogi datblygu sy'n cyfrannu at lesiant economaidd hirdymor, gan wneud y defnydd gorau o'r seilwaith presennol a chynllunio ar gyfer seilwaith a gwasanaethau ategol newydd.
- Gwneud y defnydd gorau o adnoddau - Gwneud datblygiadau'n wydn i'r newid yn yr hinsawdd, datgarboneiddio cymdeithas a datblygu economi gylchol er budd yr amgylchedd adeiledig a naturiol.
- Diogelu'r amgylchedd i'r eithaf a chyfyngu ar yr effaith ar yr amgylchedd - Rhaid gwarchod, hyrwyddo, gwarchod a gwella asedau naturiol, hanesyddol a diwylliannol. Dylid osgoi effeithiau amgylcheddol negyddol er budd ehangach y cyhoedd.

6.3.3 Mae Pennod 3: Dewisiadau Strategol a Gofodol yn ymhelaethu ar fanteision creu lleoedd strategol effeithiol, gan gynnwys paragraff 3.61, sy'n nodi bod *“angen am seilwaith ategol sy'n 'ddigonol ac yn effeithlon', gan gynnwys seilwaith trydan y cydnabyddir ei fod yn 'hanfodol ar gyfer cynaliadwyedd economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol”*.

6.3.4 Ym Mhennod 5: Lleoedd Cynhyrchiol a Mentrus, ymdrinnir ag elfennau economaidd creu lleoedd. Mae paragraff 5.7.2 yn cydnabod y bydd angen buddsoddi'n sylweddol mewn seilwaith cynhyrchu, trawsyrru a dosbarthu ynni er mwyn diwallu'r galw yn y dyfodol. Cydnabyddir ym mharagraff 5.7.7, er mwyn cyflawni ymrwymiadau cyffredinol i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, y dylai'r system gynllunio *“integreiddio datblygiad â darparu seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol”*.

6.3.5 Mae paragraff 5.7.8 yn nodi y dylid mabwysiadu dull integredig o gynllunio ar gyfer datblygiadau ynni a seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol i gyflawni uchelgeisiau adnewyddadwy a charbon isel Llywodraeth Cymru. Cydnabyddir y bydd angen seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol i gefnogi datblygiadau cynhyrchu ynni newydd yn fwy cyffredinol.

6.3.6 Amlinellir safbwynt Llywodraeth Cymru ar linellau pŵer newydd ym mharagraff 5.7.9 sy'n nodi na ddylid eu gosod o dan y ddaear. Fodd bynnag, mae paragraff 5.7.9 yn cydnabod y dylid cymryd safbwynt cytbwys yn hyn o beth, gan ystyried cost llinellau tanddaearol a allai olygu nad yw'r prosiectau a fyddai fel arall yn dderbyniol yn ymarferol. Lle nad yw’n bosibl gosod llinellau o dan y ddaear, mae angen ymgysylltu’n rhagweithiol gyda chwmnïau ynni a’r cyhoedd i liniaru effaith weledol unrhyw linellau trawsyrru newydd posibl.

6.3.7 Mae paragraff 5.9.10 yn nodi “*y dylai awdurdodau cynllunio gynllunio'n gadarnhaol ar gyfer seilwaith y grid*”, gan gefnogi datblygiadau priodol yn y grid. Dylai cynlluniau datblygu newydd hwyluso seilwaith y grid sydd ei angen i gefnogi ynni adnewyddadwy a charbon isel. Dylai awdurdodau cynllunio gefnogi datblygiadau grid priodol, ni waeth a ydynt wedi'u lleoli yn eu hawdurdod ai peidio.

6.3.8 Mae Pennod 6: Lleoedd Unigryw a Naturiol yn ymdrin ag elfennau amgylcheddol a diwylliannol creu lleoedd, ac yn darparu canllawiau manwl sy'n ymwneud ag ystod eang o bynciau amgylcheddol, gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, yr amgylchedd hanesyddol, tirwedd, bioamrywiaeth ac ecoleg, amgylchedd dŵr ac ansawdd aer.

Nodiadau Cyngor Technegol

6.3.9 Ategir PCC gan Nodiadau Cyngor Technegol (TANs) sy'n seiliedig ar bynciau, ac mae cyfanswm o 21 ohonynt. Mae'r TANs yn darparu cyngor cynllunio manwl ac maent yn ystyriaethau perthnasol wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio yng Nghymru. Mae'r TANs canlynol yn berthnasol i'r gwaith arfaethedig:

- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 5: cynllunio a chadwraeth natur (2009) (Ref. 1-34).
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 6: Cymunedau gwledig cynaliadwy (2010) (Ref. 1-35);
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 11: Sŵn (1997) (Ref. 1-36)
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 12: Dylunio (2016) (Ref. 1-37);
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 15: datblygu, llifogydd ac erydu arfordirol (2025 (Ref. 1-38)
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 20: Cynllunio a'r Gymraeg (2017) (Ref. 1-39);
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 23: Datblygiad Economaidd (Ref. 1-40)
- Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 24: Yr amgylchedd hanesyddol (2017) (Ref. 1-41).

Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-1

6.3.10 Daeth y Datganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredinol (NPS) ar Ynni (EN-1) (Ref. 1-42), a gyhoeddwyd gan yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (DESNZ), i rym ym mis Ionawr 2024. Mae NPS EN-1 yn nodi'r polisi cenedlaethol ar gyfer seilwaith ynni, gan gynnwys *"y system trawsyrru a dosbarthu trydan".* Mae'n pwysleisio'r angen am brosiectau ynni newydd a fydd yn cyfrannu at gyflenwad ynni diogel, amrywiol a fforddiadwy.

6.3.11 Mae paragraff 1.4.2 yn nodi *"...mae polisi ynni fel arfer yn fater a gedwir yn ôl i Weinidogion y DU ac felly gall yr NPS hwn fod yn ystyriaeth berthnasol mewn penderfyniadau cynllunio yng Nghymru a'r Alban*."

6.3.12 Yng ngoleuni hyn, gall NPS EN-1 a'r Datganiad Polisi Cenedlaethol ar gyfer Seilwaith Rhwydweithiau Trydan (EN-5), a ddaeth i rym hefyd ym mis Ionawr 2024, fod yn ystyriaethau perthnasol mewn perthynas â'r gwaith arfaethedig.

6.3.13 Mae paragraffau 3.2.6 i 3.2.8 NPS EN-1 yn nodi'r angen am y mathau o seilwaith sy'n dod o dan EN-1. Mae'r paragraffau hyn yn nodi bod yr Ysgrifennydd Gwladol wedi penderfynu y dylid rhoi cryn bwys ar yr angen hwn wrth ystyried ceisiadau. Mae paragraff 3.3.65 yn ychwanegu bod *"angen taer i seilwaith rhwydwaith trydan newydd gael ei gyflwyno'n gyflym er mwyn cyflawni ein hamcanion ynni"*. Ar ben hynny, mae paragraff 3.3.68 yn cydnabod bod *"swm y gwaith atgyfnerthu ar y tir sydd ei angen i gyrraedd targedau datgarboneiddio yn sylweddol"*.

6.3.14 Mae paragraffau 3.3.62 a 4.2.4 yn cadarnhau bod *"blaenoriaeth genedlaethol hanfodol (CNP) ar gyfer darparu seilwaith carbon isel o arwyddocâd cenedlaethol"*. Mae paragraff 4.2.5 yn cadarnhau bod yr holl linellau pŵer sydd o fewn cwmpas NPS EN-5 (Ref. 1-43), gan gynnwys gwaith i atgyfnerthu ac uwchraddio'r rhwydwaith, yn CNP. Mae paragraff 4.2.15 yn cadarnhau, lle mae effeithiau gweddilliol nad ydynt yn ymwneud â Rheoliadau Cynefinoedd neu Barth Cadwraeth Morol yn parhau ar ôl cymhwyso'r hierarchaeth lliniaru, bod yr effeithiau gweddilliol hyn yn *"annhebygol o fod yn drech na'r angen brys"*. Dim ond yn yr *"amgylchiadau mwyaf eithriadol"* y gwrthodir caniatâd.

6.3.15 Mae paragraff 4.11.3 yn nodi sut mae'r llywodraeth yn cyflymu'r gwaith o ddatblygu'r rhwydwaith grid i hwyluso'r gwaith o ddatblygu a throsglwyddo cynhyrchu ynni sero net yn y DU.

6.3.16 Mae dylunio da yn ystyriaeth allweddol wrth ddatblygu seilwaith ynni adnewyddadwy, gyda pharagraff 4.7.2 yn amlinellu bod disgwyl i brosiectau ynni gynhyrchu seilwaith sy'n sensitif i le. Mae paragraff 4.7.2 hefyd yn tynnu sylw at y ffaith bod y llywodraeth yn cydnabod y cyfyngiadau y gallai Ymgeisydd eu cael ar ymddangosiad ffisegol seilwaith ynni. Caiff hyn ei ategu gan baragraff 4.7.6, sy'n datgan *"efallai na fydd gan yr ymgeisydd unrhyw ddewis, neu ddewis cyfyngedig iawn, o ran ymddangosiad ffisegol rhywfaint o seilwaith ynni"*.

Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-5

6.3.17 Mae paragraff 1.1.1 o EN-5 yn egluro bod mwy o gapasiti yn rhwydwaith trydan y DU yn hanfodol i sicrhau diogelwch a dibynadwyedd y cyflenwad ynni nawr ac yn y dyfodol, er mwyn darparu'r seilwaith sydd ei angen i hwyluso'r newid i sero net.

6.3.18 Mae paragraff 1.1.2 yn mynd ymlaen i egluro bod angen llawer iawn o'r seilwaith rhwydwaith trydan newydd hwn yn y tymor agos i gefnogi uchelgais y Llywodraeth o ddefnyddio hyd at 50 GW o gapasiti gwynt ar y môr erbyn 2030. Mae paragraff 1.1.3 yn pwysleisio, heb rwydwaith trydan dibynadwy a diogel, na ellir cyflawni'r uchelgais hwn.

7. Arfarniad Cynllunio

7.1 Cyflwyniad

7.1.1 Mae'r adran hon yn cyflwyno gwerthusiad o gydymffurfiad y gwaith arfaethedig â'r cynllun datblygu yn unol ag Adran 38 (6) y Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol.

7.2 Egwyddor Datblygu

7.2.1 Mae cefnogaeth polisi cenedlaethol gref ar gyfer cryfhau ac atgyfnerthu'r rhwydwaith trydan yng Nghymru, yn enwedig i gefnogi'r newid i sero net. Mae'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisi 17 Cymru'r Dyfodol, gan ei bod yn ofynnol iddynt gynyddu capasiti'r rhwydwaith trawsyrru trydan, ac mae gan Gymru ymrwymiadau rhyngwladol i *"gynhyrchu 70% o'r trydan a ddefnyddir drwy ddulliau adnewyddadwy erbyn 2030"*. Mae Polisi 17 hefyd yn nodi'n benodol yr angen am seilwaith grid strategol newydd. Bydd y gwaith arfaethedig yn chwarae rhan allweddol yn y gwaith o gefnogi'r gwaith o ddatblygu technolegau arloesol sy'n dod i'r amlwg i helpu i ddatgarboneiddio Cymru mewn ardaloedd gwledig, yn unol â Pholisi 5 Cymru'r Dyfodol. Yn unol â Pholisi 24 Cymru'r Dyfodol, y gwaith arfaethedig yw datblygiad ar y tir a fydd yn cysylltu prosiectau seilwaith ynni adnewyddadwy ar y môr.

7.2.2 Bydd y gwaith arfaethedig yn cefnogi'r gwaith parhaus o ehangu cynhyrchu ynni adnewyddadwy yn y DU, yn enwedig twf y sector gwynt ar y môr yng Nghymru. Yn ei dro, bydd hyn yn cyfrannu at ddatgarboneiddio'r sector pŵer wrth i ynni adnewyddadwy gymryd lle ffynonellau cynhyrchu carbon uwch. Mae hyn yn cyd-fynd â nod Llywodraeth y DU o gyflawni system drydan annibynnol o danwydd ffosil erbyn 2035, a nodau Llywodraeth Cymru o leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr i Sero Net erbyn 2050, gyda'r nod o gyrraedd sero net ar y cyd erbyn 2030 yn y sector cyhoeddus. Mae polisi lleol hefyd yn ailadrodd yr angen i ddarparu seilwaith gwasanaethau a chyfleustodau, gyda Pholisi Datblygu 1 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn datgan y gellir darparu gwasanaethau a seilwaith priodol heb beryglu ansawdd a chymeriad y Parc Cenedlaethol. Mae Polisi Strategol C y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn nodi y bydd datblygiadau gofodol yn y Parc Cenedlaethol yn seiliedig ar hierarchaeth ac y byddai datblygiadau yng nghefn gwlad yn cynnwys datblygu economaidd fel rhan o Ddyraniad Menter Eryri yn unol â Pholisi Datblygu 27.

7.2.3 Mae Polisi Datblygu 27, Rhan C yn ymwneud â Thrawsfynydd, ac mae'n nodi y byddai defnydd ar gyfer busnesau ynni carbon isel a thechnolegau cynhyrchu ynni yn cael ei dderbyn ac mae Polisi Strategol A, maen prawf vi yn annog datblygiadau i wneud defnydd effeithlon o dir a seilwaith a maen prawf xiii, sy'n annog datblygu tir a ddatblygwyd o'r blaen mewn lleoliad cynaliadwy.

7.2.4 Mae'r gwaith arfaethedig yn is-orsaf weithredol bresennol Trawsfynydd, lle mae capasiti seilwaith digonol i gefnogi'r gwaith arfaethedig, felly mae egwyddor y datblygiad eisoes wedi'i sefydlu oherwydd presenoldeb y seilwaith trydan presennol a byddai'n ffordd effeithiol o ddefnyddio'r tir, yn unol â Pholisi Strategol A.

7.2.5 Byddai'r gwaith arfaethedig yn cefnogi technoleg cynhyrchu ynni a busnes ynni carbon isel a byddai'n annog twf economaidd yng nghefn gwlad yn rhan Trawsfynydd o Ardal Fenter Eryri. Mae'r gwaith arfaethedig hefyd wedi mynd i'r afael â'r ystyriaethau

amgylcheddol a chynllunio fel y nodir yn y Datganiad Cynllunio hwn. Felly, dangosir bod yr egwyddor datblygu yn cael ei chefnogi gan bolisi lleol.

7.2.6 Mae paragraff 3.61 PCC yn cydnabod yr angen am seilwaith trydan fel y gwaith arfaethedig gan ei fod yn hanfodol ar gyfer cynaliadwyedd economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol. Mae paragraff 3.7 yn nodi y dylai datblygiadau geisio defnyddio ynni mor effeithlon â phosibl, defnyddio tir ac adnoddau eraill yn effeithlon a defnyddio cyn lleied â phosibl o adnoddau anadnewyddadwy. Tynnir sylw hefyd at yr angen am fuddsoddiad sylweddol mewn seilwaith trawsyrru a dosbarthu ynni ym mharagraff 5.7.2, ac mae paragraff 5.7.7 yn amlinellu mai dim ond os bydd datblygiad ynni newydd yn cael ei integreiddio â darparu seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol y bydd ymrwymiadau i newid yn yr hinsawdd yn cael eu cyflawni. Mae TAN 6 a TAN 23 yn cefnogi datblygiad sy'n bwriadu gwella rhwydweithiau seilwaith mewn ardaloedd gwledig, fel y byddai'r gwaith a gynhelir yn ei wneud. Mae NPS EN-1 yn cydnabod y dylid rhoi cryn bwys ar yr angen am seilwaith ynni, fel y gwaith arfaethedig, a'i fod yn dod o dan seilwaith CNP lle mae rhagdybiaeth o roi caniatâd.

7.2.7 I gloi, byddai egwyddor y gwaith arfaethedig yn cydymffurfio â Pholisïau Datblygu 1 a 27 a Pholisi Strategol A y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, Polisïau 5, 17 a 24 Cymru'r Dyfodol a PCC ac NPS EN-1. Mae angen sylweddol am y gwaith arfaethedig, ac mae'r egwyddor o ddatblygu ac uwchraddio rhwydweithiau trawsyrru i hwyluso'r gwaith o gysylltu 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030 ac uwchraddio capasiti'r grid yn cael ei chefnogi gan bolisi cenedlaethol (gan gynnwys y Cynllun Cenedlaethol) a pholisi lleol.

7.3 Tirwedd ac Amwynder Gweledol

7.3.1 Mae Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Weledol (LVIA) o'r gwaith arfaethedig wedi cael ei gynnal ac mae wedi'i nodi ym **Mhennod 4**: **Y Dirwedd a’r Effaith Weledol** o **DA Rhifyn 5**.

7.3.2 Mae Polisi Datblygu 2 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn mynnu bod graddfa a dyluniad datblygiadau newydd yn parchu ac yn gwarchod cymeriad, rhinweddau a golygfeydd y dirwedd, yn enwedig o ran diogelu Gwarchodfa Awyr Dywyll Eryri.

7.3.3 Mae adran 6.3 PCC yn nodi bod *“holl dirweddau Cymru’n cael eu gwerthfawrogi am eu cyfraniad hanfodol at synnwyr o le, a dylai awdurdodau lleol warchod a gwella eu nodweddion arbennig, gan dalu sylw dyledus i’r manteision cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol maent yn eu darparu, a’u rôl o ran creu lleoedd sy’n cael eu gwerthfawrogi”.* Amlinellir pwysigrwydd tirweddau lleol ym mharagraff 6.3.12 sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cynllunio *“ddarparu ar gyfer gwarchod a, lle bo'n briodol, gwella tirweddau lleol”*.

7.3.4 Mae CCA - Tirweddau a Morweddau Eryri, yn darparu canllawiau a sylfaen dystiolaeth i gefnogi'r polisïau yng Nghynllun Lleol Eryri.

7.3.5 O ran derbynyddion gweledol, mae'r anheddiad preswyl wedi'i gyfyngu i nifer fach o ffermydd gwasgaredig ac eiddo unigol yng nghyffiniau safle'r gwaith arfaethedig, gyda'r agosaf tua 315 m i'r gogledd o safle'r gwaith arfaethedig. Y prif lwybr trafnidiaeth yng nghyffiniau safle'r gwaith arfaethedig yw'r A470, sef y fynedfa i'r Safle a chyfres o ffyrdd lleol ac isffyrdd sy'n cysylltu'r ffermydd gwasgaredig a'r eiddo unigol. Mae pedair Hawl Tramwy Cyhoeddus o fewn 500 m i’r Safle: Llwybr troed Rhif 18 Maentwrog, 50 m i'r gogledd; llwybr troed Rhif 5 Maentwrog; llwybr troed Rhif 21 Maentwrog a llwybr ceffylau Rhif 5 Maentwrog; ond nid oes gan yr un ohonynt fynediad uniongyrchol ar draws y Safle. Mae llwybr beicio Trawsfynydd i Gellilydan yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd, a bydd yn

cysylltu â Llwybr 82 y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol o Fangor i Abergwaun pan fydd wedi'i gwblhau. Fodd bynnag, byddai'r llwybr hwn yn rhedeg tua 300 m i'r gorllewin o safle'r gwaith arfaethedig ar ei agosaf.

7.3.6 Cyflwynir cwmpas yr LVIA ym Mhennod 4 y Datganiad Amgylcheddol. Mae canlyniadau'r LVIA yn dangos y byddai'r rhan fwyaf o'r effeithiau posibl ar gymeriad y dirwedd ac amwynder gweledol yn ymwneud â gweithrediadau adeiladu. Fodd bynnag, effeithiau dros dro fyddai'r rhain, gyda'r effeithiau'n gyfyngedig ac yn lleol. Byddai compowndiau adeiladu'n cael eu lleoli'n ofalus er mwyn lleihau'r effeithiau posibl, gydag unrhyw ardaloedd y byddai tarfu arnynt yn cael eu hadfer er mwyn arwain at ychydig iawn o newid amlwg, os o gwbl. Byddai'r gwaith arfaethedig yn cael ei wneud yn is-orsaf bresennol Trawsfynydd ac felly ni fyddai modd gweld bron unrhyw effeithiau ar gymeriad y dirwedd.

7.3.7 O ran Cadwraeth Awyr Dywyll Eryri, byddai goleuadau yn cael eu cyfyngu i dasgau penodol a goleuadau isel i gael mynediad i lwybrau i sicrhau man pasio diogel i gerddwyr o gyfleusterau lles y safle i'r man gweithio. Byddai angen goleuadau isel hefyd ar gyfer sefydlu'r safle adeiladu a'r compownd. Fodd bynnag, byddai unrhyw waith yn cael ei wneud yn ystod oriau golau dydd yn unig, neu pan fydd gwaith yn dechrau yn ystod oriau golau dydd ac na ellir ei atal ar ôl dechrau. Ni fydd unrhyw ffynonellau golau parhaol ychwanegol. Mae asesiad o ddynodiad Awyr Dywyll wedi cael ei gwmpasu o asesiadau sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Amgylcheddol. Ar ben hynny, gan fod safle'r gwaith arfaethedig yn yr is-orsaf bresennol, mae rhywfaint o oleuadau eisoes yn cael eu sgrinio o'r ardal gyfagos gan y coed a'r llystyfiant presennol ac ni fyddai unrhyw oleuadau arfaethedig yn ystod y cam adeiladu yn cynyddu'r lefelau'n sylweddol y tu hwnt i'r hyn sydd eisoes ar safle'r gwaith arfaethedig.

7.3.8 I gloi, mae'r LVIA yn dangos, er bod potensial am effeithiau gweledol a thirwedd lleol yn ystod y cam adeiladu, nad yw natur gyfyngedig a dros dro yr elfennau hyn yn debygol o arwain at unrhyw effeithiau sylweddol ar y dynodiadau tirwedd, cymeriad y dirwedd a’r derbynyddion gweledol a nodwyd. Yn ystod y cam gweithredu, ar ôl cwblhau'r gwaith adeiladu ac adfer, ychydig iawn o newid amlwg fydd, os o gwbl, ac felly ni ragwelir unrhyw effeithiau sylweddol.

7.3.9 Byddai'r gwaith arfaethedig yn digwydd yn is-orsaf bresennol Trawsfynydd, felly prin y byddai modd gweld yr effeithiau ar gymeriad y dirwedd a'r amwynder gweledol gan y byddent yn digwydd yng nghyd-destun seilwaith presennol is-orsaf Trawsfynydd.

7.3.10 Cafodd asesiad o'r dirwedd a'r effeithiau gweledol ei gwmpasu oherwydd natur gyfyngedig a dros dro'r newid posibl, ac ni ragwelir unrhyw effeithiau sylweddol ar gymeriad y dirwedd nac ar fwynhad gweledol.

7.4 Dyluniad

7.4.1 Polisi Strategol ELDP Mae maen prawf 'x' yn ei gwneud yn ofynnol i ddatblygiadau gael dyluniad cynaliadwy o ansawdd da, gyda maen prawf Polisi Datblygu 1 'iv' yn cefnogi hyn ac yn ei gwneud yn ofynnol i ddatblygiadau adlewyrchu safon dylunio cynaliadwy dda a defnyddio deunyddiau sy'n dangos cydymdeimlad i wella'r hyn sydd o'u cwmpas. Mae Polisi Datblygu 6 yn gofyn am ddeunyddiau priodol a dyluniad cynaliadwy, ac y bydd pob math o ddatblygiad adeiledig newydd yn cyrraedd y gofynion adeiladu cynaliadwy cenedlaethol o leiaf, gydag unrhyw adeiladau newydd â thoi llechi mwynol Cymreig naturiol. Mae Polisi 17 Cymru'r Dyfodol yn galw am ddylunio seilwaith grid strategol newydd i leihau'r effaith weledol ar gymunedau cyfagos.

7.4.2 Mae Polisi Datblygu 27 yn datgan y dylai'r dyluniad, ar gyfer datblygiad yn Ardal Fenter Eryri, fod yn gydlynol ac o safon uchel ac ymateb yn gadarnhaol i dirwedd sensitif a gweledol a Rhinweddau Arbennig y Parc Cenedlaethol. Dylai'r lleoli, yr uchder, y ffurf a'r raddfa, y deunyddiau a'r lliw a ddefnyddir yn y datblygiad helpu i integreiddio'r dirwedd a lleihau'r effeithiau niweidiol sylweddol ar gymeriad y dirwedd a'r amwynder gweledol.

7.4.3 Mae NPS EN-1 yn cydnabod *“efallai na fydd gan yr ymgeisydd unrhyw ddewis, neu ddewis cyfyngedig iawn, o ran ymddangosiad ffisegol rhai darnau o seilwaith ynni”*, gan bwysleisio'r angen i ddangos dyluniad da o ran lleoli, o'i gymharu â chymeriad presennol y dirwedd, y tirffurf a llystyfiant.

7.4.4 Bydd y gwaith arfaethedig yn parchu cyd-destun safle'r gwaith arfaethedig a'i le yn y dirwedd leol gan ei fod yn cynnwys seilwaith trydanol ychwanegol, fel yr adweithydd siynt, yn yr is-orsaf bresennol. Nid oes llawer o ddewis o ran dyluniad y gwaith arfaethedig gan fod yn rhaid i'r seilwaith hwn fod yn weithredol ac yn ateb diben ond byddai'n adlewyrchu'r seilwaith presennol ar safle'r gwaith arfaethedig. Mae'r lleoliad yn lleihau'r effeithiau ar aneddiadau cyfagos gan ei fod mewn is-orsaf sydd eisoes wedi'i sefydlu. Byddai'r deunyddiau'n briodol ar gyfer y gwaith arfaethedig a byddent yn debyg i'r seilwaith trydanol presennol ar y Safle. Ni fyddai unrhyw adeiladau newydd, felly ni fyddai angen toeau llechi Cymreig. Byddai'r gwaith arfaethedig yn unol â Pholisi Strategol ELDP 1 a Pholisi Datblygu 1 a 6, Polisi Cymru'r Dyfodol 17 ac NPS EN-1.

7.5 Ecoleg a Chadwraeth Natur

7.5.1 Mae'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn tynnu sylw at yr angen i warchod a gwella'r amgylchedd naturiol a phwysigrwydd gwarchod bioamrywiaeth. Mae Polisi Datblygu 1 yn mynnu “*na fydd datblygu yn cael effaith niweidiol annerbyniol ar fioamrywiaeth nodweddiadol Eryri, yn enwedig cynefinoedd a rhywogaethau sy'n cael eu gwarchod o dan ddeddfwriaeth genedlaethol ac Ewropeaidd.”* Ar ben hynny, mae Polisi Strategol D yn datgan y bydd “*bioamrywiaeth... Parc Cenedlaethol Eryri yn cael ei ddiogelu rhag datblygiadau amhriodol*. *Pan ystyrir bod datblygiad yn dderbyniol, bydd disgwyl i ddatblygwyr sicrhau bod yr amgylchedd naturiol yn cael ei warchod a'i wella.”* Mae'r polisi hwn hefyd yn datgan na ddylai datblygiad gael effaith niweidiol ar adnoddau bioamrywiaeth y Parc Cenedlaethol, gan gynnwys safleoedd dynodedig yn ogystal ag adnoddau bioamrywiaeth ehangach (e.e. y tu allan i safleoedd dynodedig).

7.5.2 Mae Adran 6.4 Bioamrywiaeth a Rhwydweithiau Ecolegol PCC hefyd yn gofyn am gynigion i sicrhau budd net mewn bioamrywiaeth, ac ategir hyn gan TAN 5: Gwarchodaeth natur a chynllunio.

7.5.3 Mae Canllawiau Cynllunio Atodol 6 - Bioamrywiaeth Eryri yn darparu gwybodaeth ategol ar gyfer y polisïau uchod o ran Eryri. Mae'r CCA hyn yn darparu gwybodaeth am Gynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Eryri. Mae'r Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol yn nodi'r cynefinoedd a'r rhywogaethau pwysicaf a geir yn Eryri ac mae'r CCA yn datgan y gall yr wybodaeth a geir yn y Cynllun Bioamrywiaeth Lleol fod yn ystyriaeth berthnasol ar gyfer penderfyniadau cynllunio oherwydd y nod o warchod rhywogaethau brodorol.

7.5.4 Cyflwynir asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar dderbynyddion ecolegol sensitif ym **Mhennod 5: Ecoleg a Chadwraeth Natur** o **DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd**. Mae hyn yn dod i'r casgliad na fyddai unrhyw effeithiau sylweddol yn ystod camau adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.

7.5.5 Mae chwe safle dynodedig statudol rhyngwladol o fewn 10 km i'r Safle, a 15 safle dynodedig statudol cenedlaethol arall o fewn 5 km. Mae rhan agosaf y ddau oddeutu 1.08 km i'r gogledd o'r Safle.

7.5.6 Byddai'r gwaith arfaethedig yn cael ei gynnwys yn ardal llawr caled bresennol is-orsaf Trawsfynydd ac yn cynnwys byfferau o faint addas o gynefinoedd cyfagos. Bydd manylion y mesurau lliniaru yn y Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu a byddant yn cael eu rhoi ar waith drwy gydol y cam adeiladu. Ni fyddai unrhyw effeithiau sylweddol ar safleoedd cadwraeth natur statudol nac anstatudol, cynefinoedd nodedig na rhywogaethau gwarchodedig neu nodedig. Byddai'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisi Strategol D a Pholisi Datblygu 1 Cynllun Lleol Eryri, Canllawiau Cynllunio Atodol 6 a pholisïau cenedlaethol sy'n ymwneud â bioamrywiaeth.

Buddion Net i Fioamrywiaeth

7.5.7 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 Rhan 1 Adran 6: Mae'r 'Ddyletswydd bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau' yn datgan bod yn *“rhaid i awdurdodau cyhoeddus geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer swyddogaethau mewn perthynas â Chymru, ac wrth wneud hynny hybu cydnerthedd ecosystemau, i'r graddau y mae hynny'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol”*.

7.5.8 Mae Polisi 9 Cymru'r Dyfodol: 'Rhwydweithiau Ecolegol Cydnerth a Seilwaith Gwyrdd' yn nodi bod yn rhaid i *“weithredu tuag at sicrhau bod bioamrywiaeth yn cael ei chynnal a'i gwella (er mwyn darparu budd net), cydnerthedd ecosystemau ac asedau seilwaith gwyrdd, gael ei ddangos fel rhan o'r cynigion datblygu drwy ddulliau arloesol sy'n seiliedig ar natur o gynllunio safleoedd a dylunio'r amgylchedd adeiledig*.”

7.5.9 Mae PCC yn ehangu ar hyn drwy nodi bod “*gan y system gynllunio rôl allweddol i'w chwarae o ran helpu i wrthdroi'r dirywiad mewn bioamrywiaeth a chynyddu cydnerthedd ecosystemau. Gan gydnabod bod angen datblygiadau ac y gallai hyn effeithio ar rywfaint o fioamrywiaeth, dylai'r system gynllunio sicrhau... bod budd net i fioamrywiaeth...”*

7.5.10 Mae PCC hefyd yn datgan bod *“yn rhaid i bob datblygiad sicrhau budd net i fioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau o'r cyflwr sylfaenol (yn gymesur â graddfa a natur y datblygiad arfaethedig)”*

7.5.11 Mae PCC TAN 5: 'Cadwraeth natur a chynllunio' yn nodi prif egwyddorion cynllunio cadarnhaol ar gyfer cadwraeth natur, ac yn datgan y dylai'r system cynllunio gwlad a thref yng Nghymru *“...chwilio am ddatblygiadau sy’n darparu budd net ar gyfer cadwraeth bioamrywiaeth, heb golli cynefinoedd na phoblogaethau o rywogaethau yn sylweddol, yn lleol nac yn genedlaethol*.”

7.5.12 Mae Datganiad Budd Net i Fioamrywiaeth (NBB) a Seilwaith Gwyrdd (GI) wedi cael ei baratoi a bydd yn cael ei gyflwyno fel rhan o'r cais cynllunio. Mae'r datganiad NB a GI wedi cael ei gynhyrchu mewn ymateb i'r dull o ddarparu NBB a GI yng Nghymru, fel sy'n ofynnol ym Mholisi Cynllunio Cymru 12. Mae'r Datganiad NBB a GI cyfun hwn yn dangos sut mae'r gwaith arfaethedig wedi defnyddio'r dull cam wrth gam a fframwaith DECCA, drwy osgoi, lliniaru, creu a/neu wella cynefinoedd i leihau effaith barhaol a dros dro cynefinoedd o fewn ffin y cais cynllunio, a darparu gwrthbwyso cymesur lle bo modd. Mae mesurau lliniaru wedi'u cynnwys yn y CEMP i leihau effeithiau posibl nodweddion ecolegol pwysig ar y safle. Mae Asesiad o'r Effaith ar y Dirwedd a'r Effaith Weledol (LVIA) o'r gwaith arfaethedig wedi cael ei gynnal ac mae wedi'i nodi ym **Mhennod 4**: **Asesiad o’r Dirwedd a’r Effaith Weledol** o **ES Pennod 5)**: **Gwaith Trawsfynydd.** Dylid darllen y ddau adroddiad ar y cyd â'r NBB a'r Datganiad GI.

7.5.13 Mae'r gwaith arfaethedig wedi'i gyfyngu i ardal llawr caled bresennol Is-orsaf Trawsfynydd, ac eithrio ardal fach (tua 180 m^2) o goetir llydanddail lled-naturiol wedi'i hadu ei hun. Oherwydd lleoliad sefydlog a gofynion gweithredol y seilwaith arfaethedig, nid yw'n ymarferol osgoi'r ardal hon heb beryglu hyfywedd y gwaith. Er bod y coetir yn cyfrannu at seilwaith gwyrdd lleol, mae ei werth ecolegol yn gyfyngedig oherwydd ei gyflwr tameidiog nad yw'n cael ei reoli, diffyg amrywiaeth strwythurol, ac absenoldeb rhywogaethau nodedig neu gysylltedd â rhwydweithiau ecolegol ehangach. Yn unol â'r dull gweithredu fesul cam, mae mesurau cymesur wedi cael eu hymgorffori i fynd i'r afael â dadleoli rhywogaethau posibl, drwy welliannau sy'n benodol i rywogaethau (sy'n cynnwys gosod blychau ystlumod ac adar).

7.5.14 I gloi, yn unol â'r gwelliannau penodol i rywogaethau a nodir yn yr NBB a'r Datganiad Seilwaith Gwyrdd, byddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at fudd bioamrywiaeth net ac yn cyd-fynd â gofynion Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, Polisi 9 FW a PCC.

7.6 Yr Amgylchedd Hanesyddol

7.6.1 Mae polisi strategol F Cynllun Lleol Eryri yn tynnu sylw at bwysigrwydd tirwedd a lleoliad hanesyddol y Parc Cenedlaethol. Mae'r polisi hwn yn datgan y bydd *"tirlun hanesyddol, asedau treftadaeth a threftadaeth ddiwylliannol Parc Cenedlaethol Eryri yn cael eu gwarchod a'u gwella oherwydd eu cyfraniad at gymeriad a 'Rhinweddau Arbennig' y Parc Cenedlaethol*. *Rhoddir gwarchodaeth benodol i'r asedau...hanesyddol... canlynol a, lle bo hynny'n briodol, eu lleoliadau: ...tirweddau, parciau a gerddi hanesyddol."*

7.6.2 Mae paragraff 6.15 o Bolisi Cynllunio Cymru yn mynnu bod y system gynllunio'n ystyried amcanion Llywodraeth Cymru i ddiogelu, gwarchod, hyrwyddo a gwella'r amgylchedd hanesyddol. Mae paragraff 6.16 o Bolisi Cynllunio Cymru yn rhestru amcanion penodol Llywodraeth Cymru ar gyfer yr amgylchedd hanesyddol.

7.6.3 **Mae Pennod 6: Amgylchedd Hanesyddol, DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd** yn darparu asesiad o effeithiau posibl y gwaith arfaethedig ar asedau treftadaeth ac archaeolegol.

7.6.4 Mae'r Asesiad Desg o Dreftadaeth Ddiwylliannol (DBA) yn nodi asedau hysbys ac yn asesu'r potensial i asedau treftadaeth anhysbys fod yn bresennol ar y Safle. Mae'r DBA yn amlinellu nad oes unrhyw asedau hanesyddol i'w cwmpasu i'r asesiad ac ni fyddai angen asesiad ychwanegol ym **Mhennod 6 DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd.** Mae'r DBA hefyd yn nodi na fyddai unrhyw newid i'r gallu i werthfawrogi tirwedd hanesyddol y Safle, oherwydd bod y gwaith arfaethedig naill ai o dan y ddaear neu'n cyfateb o ran maint a ffurf â strwythurau presennol yr is-orsaf.

7.6.5 Mae'r DBA yn nodi arwyddocâd asedau hanesyddol dynodedig ac yn nodi bod nifer o asedau gwerth uchel o fewn 3 km i'r Safle. Fodd bynnag, mae'r DBA yn nodi na fyddai unrhyw ryngweledедd rhwng henebion cofrestredig a nodwyd, ac ardaloedd cadwraeth. Ni fyddai'r gwaith arfaethedig yn effeithio'n uniongyrchol ar erddi hanesyddol cofrestredig Gradd II* Sgwâr y Ddraig (tua 80 m o'r Safle) na Pharc a Gardd Gofrestredig y Fonesig Sylvia Crowne (tua 200 m o'r Safle), y ddau yn hen safle'r orsaf bŵer niwclear.

7.6.6 Mae Tabl 6-2 y Datganiad Amgylcheddol yn crynhoi'r derbynyddion Amgylchedd Hanesyddol posibl sydd wedi cael eu hadolygu. Mae'r holl asesiad o'r effeithiau ar yr amgylchedd hanesyddol wedi cael ei gwmpasu o'r Datganiad Amgylcheddol oherwydd nad oes unrhyw ryngwelededd rhwng Henebion Rhestredig, ac Adeiladau Rhestredig a'r gwaith arfaethedig, a, gan fod y gwaith arfaethedig yn is-orsaf bresennol Trawsfynydd, byddai unrhyw olion archaeolegol wedi'u claddu eisoes wedi cael eu tynnu. Felly, ni

fyddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at effaith niweidiol i'r amgylchedd hanesyddol a byddai'n cyd-fynd â pholisi Strategol Ff Cynllun Lleol Eryri a pholisïau cenedlaethol sy'n ymwneud â'r amgylchedd hanesyddol.

7.7 Cyflwr y Tir

7.7.1 **Pennod 7:** Mae **Daeareg, Hydroddaeareg, Defnydd Tir a Chynhyrchu yn DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd** yn darparu asesiad o'r effeithiau sylweddol tebygol ar gyflwr y tir a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.

7.7.2 Mae Polisi Datblygu 1 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn ei gwneud yn ofynnol i ddatblygiadau sicrhau nad yw'n achosi niwed sylweddol i'r amgylchedd, amwynder preswyl cyfagos nac amwynder y Parc Cenedlaethol drwy lygredd neu gynhyrchu gwastraff.

7.7.3 Mae PCC yn ceisio sicrhau bod halogi tir ac ansawdd dŵr yn cael eu hystyried mewn cynigion datblygu a bod mesurau adfer yn cael eu rhoi ar waith lle bo hynny'n briodol.

7.7.4 Yn ystod y cam adeiladu, byddai mesurau lliniaru'n cael eu rhoi ar waith i leihau halogiad tir ac effeithiau niweidiol ar ddaeareg a hydroddaeareg. Bydd Cynllun Rheoli'r Amgylchedd Adeiladu yn cael ei ddatblygu a'i roi ar waith i liniaru unrhyw effeithiau posibl ymhellach.

7.7.5 Byddai safle'r gwaith arfaethedig yn cael ei adfer gydag unrhyw ddeunydd daear sydd wedi cael ei dynnu ar gyfer adeiladu lle bo hynny'n ymarferol a bydd yn parhau i gael ei orchuddio gan is-orsaf Trawsfynydd a'r ffyrdd mewnol presennol. Ni fydd llawer o botensial i unrhyw ddefnyddwyr ddod i gysylltiad â halogiad pan fydd yn weithredol. Mae'r effeithiau wedi cael eu crynhoi yn Nhabl 7-7 **Pennod 7 DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd**.

7.7.6 Yn gyffredinol, dangosir na fyddai'r gwaith arfaethedig yn cael effeithiau sylweddol ar gyflwr y tir yn safle'r gwaith arfaethedig gan fod disgwyl i'r mesurau lliniaru a nodir yn **Rhifyn 5 DA, Gwaith Trawsfynydd** atal unrhyw effeithiau sylweddol yn ystod y camau adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw. Felly, byddai'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisi Datblygu 1 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd a'r polisi cenedlaethol sy'n ymwneud â daeareg, hydroddaeareg, defnydd tir ac amaethyddiaeth yn ogystal ag ystyriaeth berthnasol PCC.

7.8 Y Risg o Lifogydd a Draeniad

7.8.1 Mae Polisi 8: Nod Llifogydd Cymru'r Dyfodol yw blaenoriaethu datblygiadau mewn mannau nad ydynt mewn perygl o lifogydd ac mae'n datgan *"rhaid sicrhau nad yw prosiectau'n cael effeithiau niweidiol ar safleoedd dynodedig statudol rhyngwladol a chenedlaethol ar gyfer cadwraeth natur a'r nodweddion y cawsant eu dynodi ar eu cyfer"*.

7.8.2 Mae'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn hyrwyddo'r nodau i warchod yr amgylchedd dŵr. Mae Polisi Strategol A yn datgan bod angen i ddatblygiad yn y Parc Cenedlaethol ystyried gwarchod ansawdd a maint adnoddau naturiol gan gynnwys dŵr, er mwyn sicrhau prosesau datblygu cynaliadwy. O ran llifogydd, mae Polisi Strategol A yn datgan bod "*...atal datblygiadau amhriodol mewn ardaloedd sydd mewn perygl o lifogydd neu sy'n cyfrannu at y perygl o lifogydd...*". Ar ben hynny, mae Polisi Datblygu 1 yn datgan na fydd datblygiad yn cael ei ganiatáu oni bai *"y byddai'r datblygiad yn cael effaith niweidiol annerbyniol ar ddŵr wyneb a dŵr daear (ansawdd, nifer neu ecoleg)" a "...bod modd rheoli risgiau a chanlyniadau llifogydd ar y safle ac oddi arno i lefel dderbyniol..."*.

7.8.3 Mae Adran 6.6 PCC yn ystyried risg dŵr a llifogydd wrth gynllunio ar gyfer datblygu. Mae paragraff 6.6.7 yn ei gwneud yn ofynnol bod adnoddau ac ansawdd dŵr yn cael eu 'hystyried o gam cynnar yn y broses o nodi tir i'w ddatblygu a'i ailddatblygu', ac mae paragraff 6.6.22 yn nodi *“y bydd llifogydd dŵr wyneb yn effeithio ar ddewis lleoliad a chynllun a dyluniad cynlluniau, a dylid ystyried y ffactorau hyn yn gynnar wrth lunio cynigion datblygu”.*

7.8.4 Mae TAN 15 yn ategu'r polisi a nodir ym Mholisi Cynllunio Cymru yng nghyswllt datblygu a llifogydd. Mae Adran 9 o TAN15 yn nodi'r categorïau bregusrwydd ar gyfer gwahanol fathau o ddatblygiad, gyda'r datblygiad yn cael ei gategoreiddio fel “datblygiad llai bregus” yn TAN 15. Mae Adran 11 o TAN 15 yn asesu canlyniadau llifogydd, gyda pharagraff 11.3 yn nodi *'Bydd a ddylai datblygiad fynd rhagddo ai peidio yn dibynnu ar a ellir rheoli canlyniadau llifogydd ar y datblygiad hwnnw i lefel sy'n dderbyniol ar gyfer natur/math y datblygiad sy'n cael ei gynnig”.*

7.8.5 Mae Pennod 8 y Datganiad Amgylcheddol yn rhoi manylion yr effeithiau posibl o ran Ansawdd Dŵr, Adnoddau a Pherygl o Lifogydd a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig. Cafodd yr effeithiau ar gyrsiau dŵr cyfagos a Llyn Trawsfynydd eu cwmpasu y tu hwnt i'r asesiad.

7.8.6 Mae safle'r gwaith arfaethedig ac is-orsaf ehangach Trawsfynydd wedi'u ffinio i'r gogledd a'r dwyrain gan rwydweithiau o gyrsiau dŵr bach dienw. Y cwrs dŵr agosaf y gwyddys amdano i safle'r gwaith arfaethedig yw isafon Afon Dwyryd, Afon Tafarn-helyg, sy'n rhedeg tua 40 m i'r dwyrain o safle'r gwaith arfaethedig tuag at Lyn Trawsfynydd, ac mae isafonydd dienw eraill tua 12 m o safle'r gwaith arfaethedig. Y brif afon ddynodedig agosaf yw Afon Prysor, sy'n llifo drwy Lyn Trawsfynydd, ond mae hon tua 1.8 km i'r gorllewin o safle'r gwaith arfaethedig. Mae safle'r gwaith arfaethedig y tu allan i ardaloedd lle mae llifogydd afonol neu lanwol wedi'u mapio ac nid yw yng nghyffiniau Prif Afon. Mae'n gorwedd yn bennaf y tu allan i'r ardaloedd llifogydd sydd wedi'u mapio o gyrsiau dŵr bach a llifogydd dŵr wyneb, gydag ehangder bach o Barth Llifogydd 2 yn ymestyn ar hyd y ffordd fynediad bresennol/mewn ardaloedd trawsnewidyddion presennol. Nid oes disgwyl i hyn gael effaith sylweddol ar y gwaith arfaethedig. Mae'r Safle wedi'i leoli yn nalgylch llifogydd y gronfa ddŵr sydd wedi'i mapio, ond mae'r perygl o lifogydd o'r ffynhonnell hon yn isel iawn gan fod rheoliadau ar Lyn Trawsfynydd i liniaru'r perygl o lifogydd sy'n cael eu diogelu gan Ddeddf Cronfeydd Dŵr 1979 (Ref. 1-44). Tybir na fydd cynnydd yn yr ardal anhydraidd o ganlyniad i'r gwaith arfaethedig ac mae system ddraenio weithredol ar waith yn is-orsaf bresennol Trawsfynydd.

7.8.7 Byddai'r gwaith arfaethedig yn defnyddio system ddraenio addas sy'n bodoli eisoes i leihau'r perygl o lifogydd, a bydd Cynllun Rheoli’r Amgylchedd Adeiladu yn sicrhau bod mesurau lliniaru yn cael eu rhoi ar waith yn ystod y gweithgareddau adeiladu. Byddai'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisi Strategol A a Pholisi Datblygu 1 Cynllun Lleol Eryri, a pholisïau cenedlaethol perthnasol sy'n ymwneud ag ansawdd dŵr, adnoddau a risg llifogydd.

7.9 Traffig a Thrafnidiaeth

7.9.1 Mae Polisi Strategol L Cynllun Lleol Eryri yn rhestru meini prawf sy'n canolbwyntio ar wella mynediad at gyfleusterau lleol a lleihau'r angen i deithio, yn enwedig mewn ceir preifat.

7.9.2 Mae **Pennod 9 o DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd** yn darparu asesiad o'r effeithiau traffig a thrafnidiaeth a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.

7.9.3 Cydnabyddir mai cyfleoedd cyfyngedig fyddai gan y gwaith arfaethedig i gefnogi teithio cynaliadwy, oherwydd prinder llwybrau trafnidiaeth gyhoeddus a llwybrau troed hygyrch. Y llwybr mwyaf dibynadwy fyddai'r rhwydwaith ffyrdd strategol a lleol, gyda'r rhwydwaith strategol yn cynnwys yr A470, sy'n rhedeg i'r dwyrain o safle'r gwaith arfaethedig, gan ddarparu mynediad uniongyrchol a sylfaenol i safle'r gwaith arfaethedig. Felly, tybir y bydd staff adeiladu a gweithredu yn teithio mewn cerbydau preifat yn bennaf, gyda'r contractwr yn annog rhannu ceir yn ystod y cyfnodau adeiladu prysuraf. Tybir y byddai tua 50% o'r gweithlu'n rhannu ceir, ar sail prosiectau seilwaith tebyg yn yr ardal ehangach.

7.9.4 Disgwylir y byddai mwy o draffig yn ystod y cam adeiladu, ond byddai hyn yn bennaf ar hyd y ffordd fynediad tuag at safle'r gwaith arfaethedig, gan fod disgwyl y byddai angen i 140 o gerbydau gweithwyr adeiladu fynd i mewn i safle'r gwaith arfaethedig a'i adael ar ddiwrnod arferol. Rhagwelir y byddai cyfanswm o hyd at wyth o symudiadau Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin yn gysylltiedig â danfon yr adweithydd siynt a'r ceblau i safle gwaith Trawsfynydd a fydd yn dilyn llwybr penodol. Ychydig iawn o gynnydd fyddai mewn symudiadau cerbydau ar hyd llwybrau eraill i safle'r gwaith arfaethedig ac oddi yno, gyda chynnydd ar hyd yr A487 a'r A470 o dan 5%. Ar gyfer cerbydau nwyddau trwm, ar gyfartaledd byddai 16 o gerbydau nwyddau trwm yn mynd i mewn ac allan o safle'r gwaith arfaethedig ar ddiwrnod arferol, a fyddai'n gynnydd o 256% mewn traffig. Fodd bynnag, byddai'r effaith hon yn un dros dro ac yn cael ei rheoli drwy fesurau lliniaru mewnblanedig a'r mesurau yn y Cynllun Rheoli Traffig Adeiladu. Byddai un daith o lwyth anwahanadwy anghyffredin i safle'r gwaith arfaethedig ac oddi yno er mwyn cludo'r adweithydd siynt a byddai hyn yn cael ei gynllunio a'i gydlynu er mwyn lleihau'r effaith ar draffig.

7.9.5 Ni fyddai unrhyw newid i'r sefyllfa weithredol bresennol, felly nid oes angen staff ychwanegol a dim cynnydd dilynol mewn symudiadau cerbydau. Rhagwelir y bydd y cam gweithredu/cynnal a chadw yn creu llawer llai o draffig nag yn ystod y cam adeiladu ac yn aros yn debyg o ran maint i'r lefelau presennol. Felly, cafodd effeithiau gweithredol eu cwmpasu y tu hwnt i'r asesiad.

7.9.6 Mae'r gwaith arfaethedig wedi cael ei ddylunio lle bo hynny'n ymarferol er mwyn osgoi a lleihau effeithiau ar Draffig a Thrafnidiaeth drwy gynnwys mesurau lliniaru yn nyluniad arfaethedig y gwaith. Mae dadansoddiad manwl o'r mesurau lliniaru creiddiol drwy gydol camau adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r datblygiad wedi cael eu darparu yn adran 9.10 **Pennod 9 o DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd**.

7.9.7 Yn gyffredinol, disgwylir na fyddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at gynnydd sylweddol mewn traffig yn ystod y cam gweithredu a chynnal a chadw a byddai unrhyw gynnydd yn ystod y cam adeiladu dros dro ac yn cael ei reoli yn ystod y mesurau lliniaru creiddiol a'r Cynllun Rheoli Traffig Adeiladu. O'r herwydd, ni ddisgwylir unrhyw effeithiau sylweddol, ac nid oes angen rhagor o fesurau lliniaru. Felly, byddai'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisi Datblygu L y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd a Pholisi Cynllunio Cymru a pholisi cenedlaethol perthnasol sy'n ymwneud â thraffig a thrafnidiaeth.

7.10 Amwynder

7.10.1 Mae Polisi Datblygu 1, meini prawf xi, xii a xiii y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn nodi y bydd datblygiad yn cael ei ganiatáu ar yr amod nad oes effaith annerbyniol ar amwynder, gan gynnwys ansawdd aer a sŵn. Yn gysylltiedig â hyn, mae PCC yn rhoi pwyslais sylweddol ar wella llesiant yn ei holl agweddau fel y'u diffinnir gan y nodau llesiant statudol a nodir yn Neddf Cenedlaethau'r Dyfodol.

Ansawdd Aer ac Allyriadau

7.10.2 **Pennod 10:** Mae **Ansawdd Aer ac Allyriadau'r Datganiad Amgylcheddol yn Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd** yn manylu ar yr effeithiau tebygol ar Ansawdd Aer ac Allyriadau a allai godi yn sgil adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r Gwaith Datblygu Arfaethedig.

7.10.3 Mae'r rhan fwyaf o'r tir o amgylch y Safle yn dir amaethyddol ac i'r gorllewin mae'r orsaf bŵer niwclear sydd wedi'i datgomisiynu.

7.10.4 Nid oes anheddau preswyl o fewn 250 m i'r Safle, ond mae gweithgareddau hamdden a fyddai o fewn 200 m i'r Safle. Fodd bynnag, nid oes disgwyl y byddai effeithiau sylweddol ar y derbynyddion hyn nac ar ansawdd aer yr ardal leol.

Sŵn a Dirgryndod

7.10.5 **Pennod 11:** Mae **Sŵn a Dirgryndod DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd** yn darparu asesiad o effeithiau sŵn posibl y gwaith arfaethedig yn ystod camau adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r gwaith arfaethedig.

7.10.6 Nid oes unrhyw dderbynyddion a fyddai'n sensitif i sŵn o fewn 300 m i'r Safle. Er bod Hawliau Tramwy Cyhoeddus o fewn 300 m i safle'r gwaith arfaethedig, dim ond am gyfnod cyfyngedig y byddai sŵn y gwaith adeiladu'n effeithio ar ddefnyddwyr Hawliau Tramwy Cyhoeddus pan fyddant yn agos at ffynhonnell sŵn. Gan fod yr Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn profi amrywiaeth o effeithiau sŵn o ganlyniad i sŵn amgylchynol a sŵn o ffyrdd, ni fyddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at newid sylweddol yn lefelau sŵn defnyddwyr yr Hawliau Tramwy Cyhoeddus i raddau a fyddai'n cael ei ystyried yn newid sylweddol.

7.10.7 Ni fyddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at unrhyw effaith sylweddol ar sŵn a dirgryndod yn yr ardal leol gyfagos, a byddai mesurau lliniaru yn helpu i leihau unrhyw effeithiau yn ystod y camau adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw.

7.10.8 Am y rhesymau a nodir yn gryno uchod, byddai'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â Pholisi Datblygu 1 Cynllun Lleol Eryri ac amcanion PCC yng nghyswllt amwynder.

7.11 Effeithiau Cronnus

7.11.1 Mae angen ystyried effaith gronnus datblygiad mewn Polisi Cenedlaethol, gan gynnwys PCC. Mae PCC yn pwysleisio'r angen i ystyried effeithiau cronnus posibl cynigion ac yn amlinellu sut y bydd y rhain yn ystyriaeth wrth wneud penderfyniadau cynllunio. Mae paragraff 5.9.8 PCC yn datgan y dylai awdurdodau cynllunio *“ystyried effeithiau cronnus datblygiadau ynni adnewyddadwy a charbon isel a'u seilwaith cysylltiedig”.*

7.11.2 **Nid yw Pennod 5 o DA Rhifyn 7: Y Prosiect a'r Effeithiau Cronnus** yn nodi unrhyw ddatblygiadau ychwanegol o fewn 2km i ardal yr astudiaeth. Nid oes disgwyl unrhyw effeithiau cronnus andwyol arwyddocaol.

7.12 Y Gymraeg

7.12.1 Mae Polisi Datblygu 18 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn nodi y bydd anghenion a buddiannau'r Gymraeg yn cael eu hystyried wrth benderfynu ar bob cais cynllunio yn y Parc Cenedlaethol. Byddai modd cyflawni hyn drwy’r canlynol:

i. “*Cefnogi datblygiad sy'n cynnal neu'n gwella uniondeb y Gymraeg...*

iv. *...annog pob arwydd gan ...gwmnïau a busnesau masnachol i fod yn ddwyieithog neu yn Gymraeg yn unig er mwyn gwarchod a hyrwyddo amwynder diwylliannol unigryw y Parc Cenedlaethol*

v. *Annog defnyddio enwau lleoedd Cymraeg ar gyfer datblygiadau newydd..."*

7.12.2 Mae TAN 20 yn cydnabod yr angen i greu amgylchiadau ffafriol sy'n annog nifer y siaradwyr Cymraeg, a bod gan y system gynllunio rôl i'w chwarae drwy alluogi amodau sy'n caniatáu i gymunedau cynaliadwy ffynnu. Mae paragraff 3.1.2 yn nodi bod y Gymraeg yn ystyriaeth berthnasol wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio. Fodd bynnag, dylid nodi ym mharagraff 3.1.2 TAN 20, dan Adran 70(2) y Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref, nad oes unrhyw *"bwysau ychwanegol yn cael eu rhoi i'r Gymraeg uwchlaw unrhyw ystyriaethau perthnasol eraill a bod rhaid i ganiatâd cynllunio fod yn seiliedig ar resymau cynllunio yn unig a bod yn rhesymol"*.

7.12.3 Yn unol â Pholisi Datblygu 18 y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd a Chanllawiau Cynllunio Atodol 3, mae Datganiad Cymunedol ac Ieithyddol (CLS) wedi cael ei lunio fel rhan o ddogfennau'r cais cynllunio. Mae'r CLS yn dangos na fydd y gwaith arfaethedig yn arwain at effeithiau niweidiol ar gymeriad a chydbwysedd ieithyddol cymunedau lleol. Er na nodwyd unrhyw effeithiau andwyol yn yr asesiad, disgwylir y bydd mesurau yn cael eu rhoi ar waith i sicrhau bod y defnydd o'r Gymraeg yn cael ei gynnal. Gall y mesurau gynnwys defnyddio arwyddion dwyieithog ar lwybrau ffyrdd a Hawliau Tramwy Cyhoeddus yr effeithir arnynt, a phan fo'n bosibl, sicrhau bod pobl leol yn cael eu cyflogi a allai siarad neu sydd â gwybodaeth am y Gymraeg. Ar ben hynny, fel y nodir yn adran Ystyriaethau Allweddol y CLS, gallai'r Prosiect ddarparu adnoddau i weithwyr, fel rhestrau ymadroddion allweddol, i helpu'r rheini nad ydynt yn gallu siarad Cymraeg.

7.12.4 Bydd ymgynghori pellach â rhanddeiliaid yn parhau, gydag unrhyw wybodaeth yn cael ei darparu i randdeiliaid yn Gymraeg ac yn Saesneg a byddai siaradwr Cymraeg yn bresennol mewn unrhyw ddigwyddiadau wyneb yn wyneb. Bydd hyn yn sicrhau y darperir ar gyfer gofynion ieithyddol y gymuned leol ac yn bodloni'r safonau polisi cenedlaethol a lleol o ran y Gymraeg.

7.12.5 Gyda'r mesurau uchod ac o ran y CLS sydd ar waith, gellir diogelu a gwella'r Gymraeg yn ystod y gwaith arfaethedig yn unol â pholisi lleol a chenedlaethol.

8. Cydbwysedd Cynllunio a Chasgliad

8.1.1 Paratowyd y Datganiad Cynllunio hwn ochr yn ochr â chyfres o ddogfennau sy'n rhan o gais sy'n cael ei wneud gan yr Ymgeisydd am ganiatâd cynllunio llawn i osod ceblau tanddaearol newydd, gosod adweithydd siynt a gosod nenbont newydd.

8.1.2 Mae angen y cais cynllunio ar gyfer datblygu is-orsaf Trawsfynydd, sydd ei hangen i gefnogi Prosiect Atgyfnerthu ehangach Pentir i Drawsfynydd. Mae'r Prosiect yn gynllun uwchraddio trawsyrru i gynyddu capasiti'r rhwydwaith rhwng is-orsafoedd Pentir a Thrawsfynydd yng ngogledd-orllewin Cymru. Mae'r Prosiect yn rhan o'r uwchraddiadau trawsyrru rhwydwaith ehangach sydd eu hangen i hwyluso'r gwaith o gysylltu 50 GW o ynni gwynt ar y môr erbyn 2030.

8.1.3 Mae'n bwysig cynnal ac uwchraddio'r rhwydwaith presennol gan fod rhai cydrannau bellach yn ddegawdau oed, wedi'u gosod yn y 1960au, ac yn dod i ddiwedd eu hoes weithredol. Beth bynnag fo'u hoedran, fodd bynnag, mae angen diweddaru rhai o'r cydrannau i ddiwallu anghenion ehangach y Prosiect.

8.1.4 Mae gosod ceblau newydd yn hanfodol er mwyn gallu cynyddu capasiti'r rhwydwaith sy'n ofynnol i gyfrannu at dargedau ynni adnewyddadwy Llywodraeth Cymru a grynhoir uchod. Mae cefnogaeth polisi cenedlaethol gref ar gyfer cryfhau ac atgyfnerthu'r rhwydwaith trydan yng Nghymru, yn enwedig i gefnogi'r newid i sero net. Mae seilwaith grid strategol newydd wedi'i glustnodi'n benodol gan Lywodraeth Cymru, ynghyd ag ymrwymiad i weithio gyda rhanddeiliaid, gan gynnwys y National Grid, i newid i rwydwaith grid aml-fector a *“lleihau'r rhwystrau rhag gweithredu seilwaith grid newydd”*.

8.1.5 Mae Polisi Cynllunio Cymru yn amlinellu ym mhennod 5 bod angen rhwydwaith grid trydan effeithiol i gyflawni uchelgeisiau adnewyddadwy a charbon isel Llywodraeth Cymru, ac ar ben hynny y dylid darparu seilwaith rhwydwaith grid trydan ychwanegol. Bydd y gwaith arfaethedig yn atgyfnerthu'r rhwydwaith trydan gan helpu i ateb y galw yng ngogledd-orllewin Cymru, gan gynnwys drwy ddosbarthu trydan o brosiectau ynni adnewyddadwy ar y môr.

8.1.6 Mae angen wedi'i nodi a'i sefydlu am y gwaith arfaethedig, fel y nodir yn y Papur Gwyn ar Ynni (2020), sy'n amlinellu strategaeth i drawsnewid y system ynni, mynd i'r afael ag allyriadau, ar yr un pryd â pharhau i sicrhau cyflenwad diogel a dibynadwy, a biliau fforddiadwy i aelwydydd a busnesau. Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru wedi gosod targedau uchelgeisiol ar gyfer ynni adnewyddadwy a'r rhwydwaith trawsyrru trydan, i wneud cyfraniadau sylweddol at ddatgarboneiddio ac i ddarparu diogelwch ynni.

8.1.7 Mae NESO yn cydnabod bod y Prosiect yn hanfodol ar gyfer trawsyrru trydan yng Nghymru. Mae'r angen am y Prosiect yn cael ei ddyrchafu ymhellach gan Ofgem, sy'n ei nodi fel un o'r prosiectau Buddsoddi mewn Trawsyrru Strategol Carlam (ASTI). Mae prosiectau ASTI yn rhan o fframwaith cymeradwyo a chyllido rheoleiddiol newydd ar gyfer prosiectau trawsyrru ar y tir, y mae Ofgem yn nodi sy'n ofynnol i gyflawni uchelgeisiau Sero Net 2030 y Llywodraeth. Er mwyn helpu i gyflawni'r uchelgeisiau hynny, mae Ofgem wedi nodi bod angen uwchraddio capasiti'r rhwydwaith trydan yng ngogledd Cymru yn sylweddol er mwyn gallu cysylltu ffermydd gwynt newydd ar y môr. Mae'r gwaith arfaethedig wedi bod yn destun arolygon ac asesiadau amgylcheddol i nodi, osgoi drwy ddylunio, a lliniaru effeithiau niweidiol. Mae'r gwaith arfaethedig wedi cael ei asesu yn erbyn ei gydymffurfiad â pholisïau yn y Cynllun Datblygu ac mae ystyriaethau perthnasol

eraill wedi cael eu hystyried. Mae'r arfarniad yn Adran 7 y Datganiad Cynllunio hwn yn nodi sut mae'r gwaith arfaethedig yn cyd-fynd â'r polisïau perthnasol ar gyfer tirwedd, ecoleg, yr amgylchedd hanesyddol, perygl llifogydd, adnoddau dŵr, traffig a thrafnidiaeth, amwynderau ac effeithiau cronnus.

8.1.8 Dylid rhoi pwys sylweddol ar yr angen dybryd am y gwaith arfaethedig fel y dangosir yn y Datganiad Cynllunio hwn, ynghyd â'r manteision cysylltiedig eraill, gan gynnwys y cyfraniad tuag at system drydan ddibynadwy a diogel. Mae **DA Rhifyn 5 Gwaith Trawsfynydd** a'r arfarniad yn y Datganiad Cynllunio hwn yn dangos bod effeithiau niweidiol wedi cael eu lleihau gyda'r holl faterion amgylcheddol yn cael effeithiau niwtral drwy gynnwys mesurau lliniaru creiddiol ac yn bennaf oherwydd bod y gwaith arfaethedig yn cael ei wneud gydag ôl troed is-orsaf bresennol sy'n cynnwys seilwaith ac offer trydanol sy'n bodoli eisoes.

8.1.9 I gloi, mae angen dybryd a chyfiawn am y gwaith arfaethedig, ac mae'r egwyddor o ddatblygu ac uwchraddio rhwydweithiau trawsyrru i hwyluso'r gwaith o gysylltu cynnyrch ynni adnewyddadwy newydd, ac uwchraddio capasiti'r grid yn cael ei chefnogi gan y Cynllun Datblygu a Pholisi Cenedlaethol. Ar ben hynny, mae'r Datganiad Cynllunio hwn a'r DA cysylltiedig wedi dangos mai bach iawn fyddai'r effeithiau niweidiol, gan fod y gwaith arfaethedig yn cydymffurfio â'r Cynllun Datblygu. Ar ben hynny, bydd y gwaith arfaethedig yn darparu manteision sylweddol i'r cyhoedd, a dylid rhoi caniatâd cynllunio yn ddi-oed.

9. Llyfryddiaeth

Ref. 1-1 Y Llyfrfa (2012). Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 2012. Ar gael yn https://www.legislation.gov.uk/wsi/2012/801/contents [Cyrchwyd 06 Mawrth 2025]

Ref. 1-2 Y Llyfrfa (1990) *Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990* Ar gael o: Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 [Cyrchwyd 08 Ebrill 2025]

Ref. 1-3 Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (2022). *Asesiad o Opsiynau Rhwydwaith.* Ar gael yn https://www.neso.energy/publications/network-options-assessment-noa [Cyrchwyd 17 Rhagfyr 2024]

Ref. 1-4 Gweithredwr System Ynni Cenedlaethol (2022). Cynllunio Rhwydwaith Cyfannol Llwybr at 2030. Ar gael yn https://www.neso.energy/publications/beyond-2030/holistic-network-design-offshore-wind [Cyrchwyd 06/03/2025]

Ref. 1-5 Llywodraeth y DU (1989). *Deddf Trydan 1989* Ar gael yn: Deddf Trydan 1989 [Cyrchwyd: 04 Rhagfyr 2024]

Ref. 1-6 Llywodraeth y DU (1995) *Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995* Ar gael o: Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 [Cyrchwyd: 08 April 2025]

Ref. 1-7 Llywodraeth y DU (2017) *Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) 2017* Ar gael o: Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) 2017 [Cyrchwyd 08 Ebrill 2025]

Ref. 1-8 Ofgem (2023). Accelerated Strategy Transmission Investment (ASTI) Framework. Ar gael yn: https://www.ofgem.gov.uk/sites/default/files/2023-08/Accelerated%20Strategic%20Transmission%20Investment%20Guidance%20And%20Submission%20Requirements%20Document.pdf [Cyrchwyd 06/03/2025]

Ref. 1-9 Llywodraeth y DU (2017). Rheoliadau Gwaith Trydan (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017. Ar gael yn: Rheoliadau Gwaith Trydan (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru a Lloegr) 2017 [Cyrchwyd 14 Mai 2025]

Ref. 1-10 Y Cenhedloedd Unedig (2015), *Cytundeb Paris* Ar gael yn: Cytundeb Paris Saesneg [Cyrchwyd 30 Ionawr 2025]

Ref. 1-11 Yr Adran Diogelu Ffynonellau Ynni a Sero Net a'r Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (2020) *'Energy white paper: Powering our net zero future' Ar gael yn*: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5fdc61e2d3bf7f3a3bdc8cbf/201216_BEIS_EWP_Command_Paper_Accessible.pdf [Cyrchwyd 30 Ionawr 2025]

Ref. 1-12 Yr Adran Diogelu Ffynonellau Ynni a Sero Net (2021) *Net Zero Strategy: Build Back Greener* Ar gael o: Net Zero Strategy: Build Back Greener - GOV.UK [Cyrchwyd: 03 April 2025]

Ref. 1-13 Yr Adran Diogelu Ffynonellau Ynni a Sero Net, Swyddfa'r Prif Weinidog, 10 Stryd Downing, yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (2022) *British Energy Security Strategy* Ar gael yn: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/62611337d3bf7f55cc9fd89f/british-energy-security-strategy-print-ready.pdf [Cyrchwyd 30 Ionawr 2025]

Ref. 1-14 Trysorlys EF (2022) *The Growth Plan (2022)* Ar gael o: The Growth Plan 2022: documents - GOV.UK [Cyrchwyd 03 Ebrill 2025]

Ref. 1-15 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2023) *Powering Up Britain March 2023* Ar gael yn: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/642468ff2fa8480013ec0f39/powering-up-britain-joint-overview.pdf [Cyrchwyd 31 Ionawr 2025]

Ref. 1-16 Yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (2024). Cynllun Gweithredu Ynni Glân 2030. Ar gael yn: https://www.gov.uk/government/publications/clean-power-2030-action-plan [Cyrchwyd 06/03/2025]
Ref. 1-17 Llywodraeth y DU (2016). *Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016* Ar gael yn: Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 [Cyrchwyd 16 Rhagfyr 2024]
Ref. 1-18 Llywodraeth Cymru (2023) *Cynhyrchu Ynni yng Nghymru 2023.* Ar gael yn: https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2025-02/cynhyrchu-ynni-yng-nghymru-2023.pdf [Cyrchwyd: 24 February 2025]
Ref. 1-19 Llywodraeth Cymru (2024) *Paratoi Cymru ar gyfer Ynni Adnewyddadwy 2050.* Ar gael yn: Paratoi Cymru ar gyfer Ynni Adnewyddadwy 2050 | LLYW.CYMRU [Cyrchwyd: 24 February 2025]
Ref. 1-20 Llywodraeth y DU (2023) *Deddf Ynni 2023.* Ar gael yn: Deddf Ynni 2023 [Cyrchwyd: 24 February 2025]
Ref. 1-21 National Grid ESO (2022) *Pathway to 2030*: *Holistic Network Design* Ar gael o: Pathway to 2030 [Cyrchwyd: 03 April 2025]
Ref. 1-22 National Grid ESO (2022) *Network Options Assessment 2021/2022 Refresh* Ar gael o: NOA 21/22 Refresh [Cyrchwyd: 24 Chwefror 2025].
Ref. 1-23 National Grid ESO (2024) *Beyond 2030.* Ar gael o: Beyond 2030 | National Energy System Operator [Cyrchwyd: 24 Chwefror 2025].
Ref. 1-24 Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (2019). *Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031.* Ar gael yma: Cynllun Datblygu Lleol Eryri [Cyrchwyd: 17 Rhagfyr 2024
Ref. 1-25 Cyfoeth Naturiol Cymru (2025) *Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio.* Ar gael yn: Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio [Cyrchwyd 06 Chwefror 2025]
Ref. 1-26 Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (2023) *Cofrestr Gynllunio Ar-lein* Ar gael o: Cynllunio Porth y Dinesydd - hafan [Cyrchwyd: 16 May 2025]
Ref. 1-27 Llywodraeth Cymru (2016) *Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) (Diwygiad) (2016)* Ar gael yn: *Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) (Diwygiad)* 2016 [Cyrchwyd 03 Chwefror 2025]
Ref. 1-28 Llywodraeth y DU (2004) *Planning and Compulsory Purchase Act 2004* Ar gael yn Neddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 [Cyrchwyd 03 Chwefror 2025]
Ref. 1-29 Llywodraeth Cymru (2021) Cymru'r Dyfodol: *Y Cynllun Cenedlaethol 2040* Ar gael yn https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2021-02/future-wales-the-national-plan-2040.pdf [Cyrchwyd 17 Rhagfyr 2024]
Ref. 1-30 Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (2014). *Canllawiau Cynllunio Atodol: Tirweddau a Morweddau Eryri.* Ar gael yn: Canllawiau Cynllunio Atodol 7 - Tirweddau a Morweddau Eryri. [Cyrchwyd: 28 Ionawr 2025]
Ref. 1-31 Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (2016). *Canllawiau Cynllunio Atodol: Cadwraeth Natur a Bioamrywiaeth*. Ar gael yn: CCA 6 - Cadwraeth Natur a Bioamrywiaeth [Cyrchwyd: 28 January 2025]
Ref. 1-32 Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri (2021) *Canllawiau Cynllunio Atodol Cynllunio a'r Iaith Gymraeg* Ar gael yn: Canllaw-Cynllunio-Atodol-3-–-Cynllunio-a'r-iaith-Gymraeg.pdf [Cyrchwyd 16 Mai 2025]
Ref. 1-33 Llywodraeth Cymru (2024) *Polisi Cynllunio Cymru Rhifyn 12* Ar gael yn: Polisi Cynllunio Cymru Rhifyn 12 [Cyrchwyd 17 Rhagfyr 2024]
Ref. 1-34 Llywodraeth Cymru (2009). *Nodyn Cyngor Technegol 5 Polisi Cynllunio Cymru: Cynllunio a Chadwraeth Natur* Ar gael yn: Nodyn cyngor technegol (TAN) 5: cynllunio a chadwraeth natur LLYW.CYMRU [Cyrchwyd 15 Tachwedd 2024]
Ref. 1-35 Llywodraeth Cymru (2010) *Nodyn Cyngor Technegol 6 Polisi Cynllunio Cymru: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Cynaliadwy* Ar gael yn: Nodyn cyngor technegol (TAN) 6: cynllunio ar gyfer cymunedau gwledig cynaliadwy | LLYW.CYMRU [Cyrchwyd 22 Mai 2025]

Ref. 1-36 Llywodraeth Cymru (1997) *Nodyn Cyngor Technegol 11 Polisi Cynllunio Cymru: Sŵn.* Ar gael yn: Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 11: Sŵn | LLYW.CYMRU [Cyrchwyd: 14 May 2025]

Ref. 1-37 Llywodraeth Cymru (2016) *Nodyn Cyngor Technegol 12 Polisi Cynllunio Cymru: Dylunio.* Ar gael yn: Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 12: Dyluniad | LLYW.CYMRU [Cyrchwyd: 14 May 2025]

Ref. 1-38 Llywodraeth Cymru (2025). *Nodyn Cyngor Technegol 15 Polisi Cynllunio Cymru: Datblygu, Llifogydd ac Erydu Arfordirol.* Ar gael yn Nodyn Cyngor Technegol 15:Datblygu, llifogydd ac erydu arfordirol [Cyrchwyd 06/05/2025]

Ref. 1-39 Llywodraeth Cymru (2017) *Nodyn Cyngor Technegol 20 Polisi Cynllunio Cymru: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg.* Ar gael yn: Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg | LLYW.CYMRU [Cyrchwyd 14 May 2025]

Ref. 1-40 Llywodraeth Cymru (2014) *Nodyn Cyngor Technegol 23 Polisi Cynllunio Cymru: Datblygiad Economaidd.* Ar gael yn: Nodyn cyngor technegol (TAN) 23: datblygiad economaidd | LLYW.CYMRU [Cyrchwyd: 22 May 2025]

Ref. 1-41 Llywodraeth Cymru (2017). Nodyn Cyngor Technegol 24 Polisi Cynllunio Cymru: Yr Amgylchedd Hanesyddol. Ar gael yn: https://www.llyw.cymru/nodyn-cyngor-technegol-tan-24-yr-amgylchedd-hanesyddol [Cyrchwyd 06/03/3025]

Ref. 1-42 Adran Diogelwch Ynni a Sero Net Llywodraeth y DU (2023) *Overarching National Policy Statement for Energy (EN-1)* Ar gael yn: Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-1 [Cyrchwyd 10 Rhagfyr 2024]

Ref. 1-43 Adran Diogelwch Ynni a Sero Net Llywodraeth y DU (2023) National Policy Statement for Electricity Networks Infrastructure (EN-5) Ar gael yn: Datganiad Polisi Cenedlaethol EN-5 [Cyrchwyd 10 Rhagfyr 2024]

Ref. 1-44 Llywodraeth y DU (1975) *Deddf Cronfeydd Dŵr 1975* Ar gael yn: Deddf Cronfeydd Dŵr 1975 [Cyrchwyd: 11 April 2025]

National Grid pl
National Grid House
Warwick Technology Park,
Gallows Hill, Warwick.
CV34 6DA Y Deyrnas Unedig

Cofrestredig yng Nghymru a Lloegr.
Rhif 4031152
nationalgrid.com